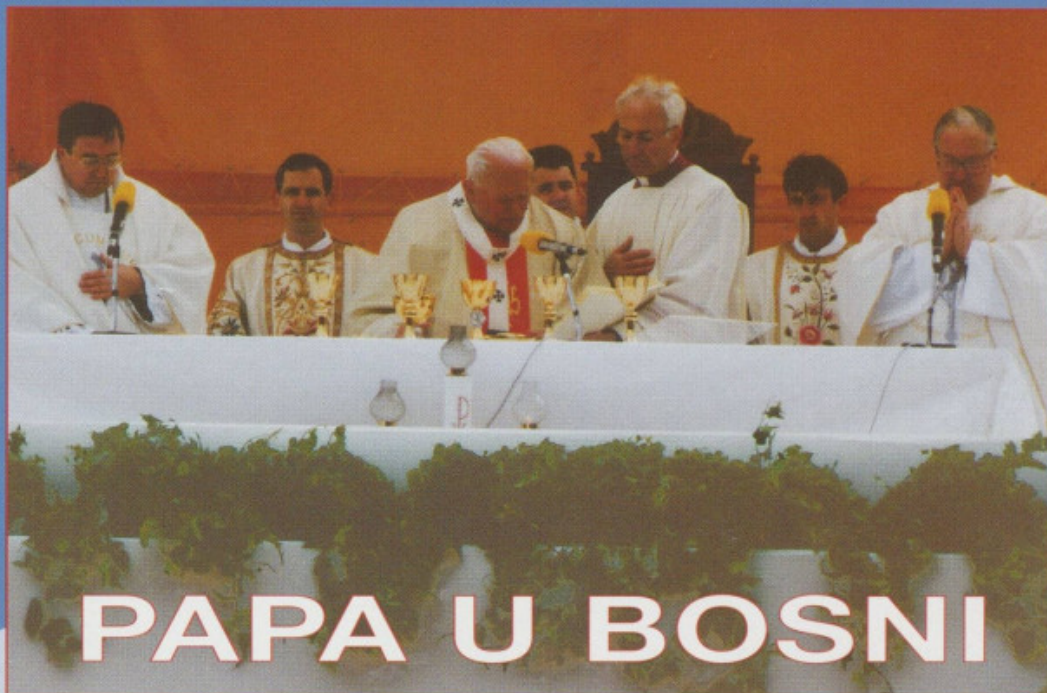

ŽIVA ZAJEDNICA

LIST HRVATSKIH KATOLIČKIH ZAJEDNICA · BROJ 5 (180) · SVIBANJ/MAI 1997

Nikad
više
rata!

PAPA U BOSNI

BOSNA UZ PAPU

Gospodin
je moja snaga,
Gospodin
je moja pjesma.

Izl 15,2

Vrijeme odgovornosti

Kao i obično, i ovogodišnji mjeseci travanj, svibanj i lipanj, su ispunjeni mnoštvom značajnih pastoralnih i drugih događaja. Za inozemno dušobrižništvo svakako su najznačajniji: Pastoralni skup svećenika i pastoralnih suradnika u Opatiji, Hrvatski folklorni festival u Düsselndorfu, predstojeći Susret hrvatske katoličke mladeži u Zagrebu. Ali, pritom se ne smiju zaboraviti brojne proslave Majčina dana, obljetnice misija, proslave podjele sakramenata prve pričesti i krizme itd. Pastoralnom skupu i folklorijadi dajemo znatan prostor u ovom izdanju, te nekim od ostalih navedenih događaja. Papin posjet Sarajevu, odnosno BiH, ostavio je veliki trag na Crkvu i narod među Hrvatima. Zato tom posjetu, kojem su bili nazočni i naši brojni svećenici iz inozemstva, kao i gotovo cijela ekipa Hrvatskoga dušobrižništva iz Frankfurta, u ovom broju dajemo posebnu pozornost.

Ovom prigodom ističemo i važnost dvaju vrlo važnih predstojećih političkih događaja u domovini, a to su predsjednički izbori u Hrvatskoj (najavljeni su polovicom lipnja), te općinski izbori u BiH (u inozemstvu koncem kolovoza, u BiH, polovicom rujna), na kojima će se u inozemstvu moći sudjelovati i pismenim glasovanjem putem pošte. Za općinske izbore u BiH već od 5.5. do 7.6.1997. traje procedura prijave. I u prigodi tih događaja na ispitu je naša odgovornost za budućnost Crkve i naroda. Tu odgovornost valja pokazati sada.

Pozdravlja uredništvo

ŽIVA ZAJEDNICA LEBENDIGE GEMEINDE

60435 Frankfurt am Main
An den Drei Steinen 42
Tel. (0 69) 54 10 46, Fax (0 69) 5 48 21 32

Herausgeber/
Izdavač: Kroatisches Oberseelsorgeamt
in Deutschland
Verantwortlich/
Odgovara: Bernard Dukić
Chefredakteur/
Glavni urednik: Anto Batinić
Redaktion/
Uredništvo: Stanka Vidačković, Jura Planinc,
Ivek Milićec, Jozo Sladoja, Jozo Župić
Mitarbeiter/
Suradnici: Željka Čolić, Vesna Školnik, Djana Tolić,
Ivo Balukčić, Alen Legović,
Marko Obert, Vlatko Marić
Satz + Layout: Ljubica Markovica
Lithos +
Seitenmontage: Fotosatz Service Bauriedl
64546 Mörfelden-Walldorf
Druck: Spenglers Druckwerkstatt GmbH
64572 Büttelborn
Jahres-
bezugspreis: DM 30,- incl. Porto (s poštarinom);
za ostale europske zemlje: DM 40,-
za prekomorske zemlje: DM 60,-
Bank-
verbindung: Konto Nr. 129072 (BLZ 500 502 01)
bei der Frankfurter Sparkasse

Piše:
Anto Batinić

Isus Krist na internetu

Kako suvremenom čovjeku navijestiti Isusovu Radosnu vijest?

I u ovoj Godini Isusa Krista često se postavlja pitanje, kako Isusa Krista navijestiti suvremenom svijetu, ne samo kršćanima nego i ostalim ljudima. Već su više manje poznati tradicionalni oblici kršćanskoga navještanja Isusove Radosne vijesti. Nakon onog najstarijeg, usmenog oblika, svakako je najrašireniji pismeni oblik navještanja, a taj obuhvaća pisma, knjige, novine... S otkrićem radija i televizije, Crkva je reagirala tako što je sadržaje vjere pokušala navješćivati i širiti također putem tih medija. Nakon sloma komunizma i uvođenja demokracije, i u Hrvatskoj je moguće dobiti radijske frekvencije za vjerske radio postaje, kao što to potvrđuje i početak emitiranja Katoličkog radija.

U našem vremenu polako ali sigurno internet ulazi u mnoge domove diljem svijeta, gotovo u sve one koje imaju osobno računalo (kompjuter). Ima već dvije-tri godine da se svojim sadržajima na internetu nalaze i kršćanske zajednice, Sveta Stolica, brojne župe i raznovrsne kršćanske organizacije. Samim površnim pogledom samo na internet, brzo se zapazi kakav metež vlada na svjetskom telekomunikacijskom tržištu, kao i šarenilo ponude. Među najuspješnije svjetske kompanije spadaju upravo one koje se bave telekomunikacijskom tehnologijom. Upravo se vodi reklamna bitka za pretplatnike digitalne televizije.

Kako u tom telekomunikacijskom labirintu predstaviti kršćansku poruku o Isusu Kristu; vjeru u Isusa Krista, Bogočovjeka, kao temeljni sadržaj kršćanske vjere i kršćanskoga navještanja? Teško, sve teže, jer je naše vrijeme obilježeno religioznom indiferentizmom, krizom dubinske religioznosti, a sve većim porastom zanimanja za ezoteriju i mnoge sinkretističke kultove, za religioznost bez Boga. „Vjera ili nevjera, svejedno, osoba Isusa Krista, osim informacijskoga podatka za njih nema nikakvog praktičnog, životnog značenja. Ljudi su zaokupljeni svakodnevnim poslovima i tek možda nekada, ako i tada, pitaju se o Bogu“, tvrdi sarajevski teolog Ivan Šarčević, te zaključuje da je Bog, da je Isus Krist, postao suvišak, neaktualan. Slijedom toga u suvremenom svijetu nema osobite kršćanske prepoznatljivosti i određenosti.

S obzirom na to slično o stanju u Hrvatskoj, pa i u BiH razmišlja i zagrebački teolog Aldo Starić, koji tvrdi da je „naša Crkva sa svojom porukom danas u našem društvu vrlo marginalizirana“,

osim uobičajene obredno-folklorne prisutnosti u državnim medijima, da funkcionira uveliko dalje kao da se velike društvene promjene nisu ni dogodile, te da ona nužno mora sve više nuditi i naviještati pozitivne sadržaje.

Imajući u vidu opisano stanje duha, kao i stanje u našoj Crkvi, onda se opravdano postavlja pitanje o načinima i kvaliteti suvremenog navješćivanja Isusa Krista. Poznato je da je i u domovini, kao i u iseljeništvu, najrašireniji tradicionalni usmeni oblik navješćivanja, dok naši ljudi u većini nerado posežu i za vjerskom knjigom i za vjerskim tiskom. Radio, a osobito televizija, već su prihvatljiviji, ali je pitanje koliko će konkretno katolička vjerska ponuda moći konkurirati snažnom svjetovnom i inovjerskom tržištu. Usto su to mnogo skuplji mediji, osobito televizija, pa bez velike financijske osnove i bez sponzora, ti mediji jednostavno ne mogu opstati. U tim medijima bi prilikom navještanja Isusa Krista bilo pogrešno slijediti uzorak vjerskih novina, u kojima i dalje i kao urednici i kao novinari rade većinom svećenici, i to uglavnom amaterski i bez prikladne novinarske ili publicističke izobrazbe. Da bi se i suvremenom čovjeku, na moderan i pristupačan način, navijestio Isus Krist, našoj Crkvi su hitno potrebni kvalificirani kršćanski novinari, poželjno laici, bez klerikalnog sindroma. Oni bi već znali stručno raditi i na radiju, i na televiziji, i na internetu, i naravno u novinama.

Zatim je nužno krenuti u borbu za čitatelje, slušatelje i gledatelje vjerskih sadržaja. U Americi je primjerice Crkva u zadnje vrijeme najviše ulagala u radio i televiziju, ali je nedavno ponovno odlučeno da se ponovno snažno podrži vjerske novine. Suvremeni ljudi naime ne mogu bez novina, kao ni bez jela. Radi se o financijskoj i promidžbenoj podršci. Slično je nedavno učinio i njemački tjednik katoličke orijentacije „Rheinischer Merkur“, koji je naručio posebnu agenciju da za njega provede reklamnu kampanju (televizijski i radio spotovi, novinski oglasi, plakati po gradovima), vrijednu oko tri milijuna maraka.

I taj primjer pokazuje da se današnjim ljudima Isusa Krista primjereno medijski može navješćivati modernom organizacijom posla, izobraženim i stručnim kadrovima, financijskom potporom i velikom promidžbom, te svakako vjerom i nasljedovanjem Isusa Krista. ■

Ne prepustimo više ništa sudbini

Cijenjeno uredništvo,

drago mi je da preko naše „Žive zajednice“ možemo ovako komunicirati, iznositi mišljenja, osvrte i prijedloge. Zahvaljujem na uvrštenju moga pisma u prošlom broju. Vjerujem da je to moje pismo potaklo mnoge na razmišljanje i na zajedničko djelovanje. Uzmimo naprimjer sada već famozni ključ za hrvatsko državljanstvo i poteškoće vezane oko promjene toga ključa kod naših sunarodnjaka. I na taj problem smo mogli složiti i zajedno odgovoriti kao što smo se ponijeli zajedničkim humanitarnim radom za vrijeme domovinskog rata. U vezi s problemom naše djece koja postaju njemački državljani može se još štošta reći, učiniti, ublažiti i spriječiti. Ne znam zašto smo tako brzo posustali na zajedničkoj suradnji, vjerojato smo svi postali preumorni. Cijenim zauzimanje

hrvatskih diplomata, svećenika i učitelja za naše mlade, iako razumijem razloge zbog kojih sve više naših mladih uzima njemačko državljanstvo. Ali, vraćam se na stajalište iz moga pisma, da još uvijek nije kasno nešto više učiniti za naše mlade. Ne smijemo sve tek tako prepustiti sudbini i stihiji vremena, kako se to često događalo u našoj hrvatskoj povijesti. Sada imamo svoju domovinu, koju moramo izgrađivati, brinuti se za nju i njezinu budućnost, a to znači i za naše mlade. Mi moramo njima pripremati povratak, a ne oni nama. Uvjeran sam da je povratak naših ljudi iz dijaspe mogući i da je to najbolji izlaz i za nas i za domovinu. Ali, u vezi s ovom problematikom, bilo bi dobro da se u nju uključe i sami mladi, čije će razmišljanje u svakom slučaju biti zanimljivo čuti. Lijep pozdrav.

Josef Mayer, Berglen

Predstavništvo Glumine banke

Poštovana gospodo,

Ovim putem Vas želimo obavijestiti da je Glumina banka d.d. – Zagreb otvorila svoje predstavništvo u Frankfurtu na sljedećoj adresi:

GLUMINA BANKA d.d.

Stiftstraße 2/4
60313 Frankfurt/M.
Telefon: 0 69/29 53 50
Telefax: 0 69/29 53 51

Uredovno vrijeme:

ponedjeljak-petak:

9.30–13.00 i 14.00–17.00;

subotom: 9.30–13.00

Za sve informacije izvolite se obratiti na gornju adresu.

S poštovanjem

Branimir Krpić

Akcija za Bosansku Posavinu

Poštovano uredništvo,

dana 31.5.1997. organiziramo u Bürgerhaus Mainz-Hechtsheim, s početkom u 19 sati proslavu Dana Hrvatske državnosti. Ovu proslavu organiziramo u želji da pomognemo našim ljudima iz Bosne i Hercegovine, a u ovom slučaju posebno onima iz Bosanske Posavine.

Mnogi od njih se kao izbjeglice ovih dana moraju vratiti svojim porušanim domovima. Nemoguće je pomagati ih

sve pojedinačno, i zato gledamo što je za njih najvažnije, a to su škole i crkve.

Jer gdje su škole i crkve, tamo su i ljudi. Zato će sav prihod od ove proslave ići u tu svrhu. Zbog toga tražimo sponzore i donatore za tu svrhu i nadamo se u tom pogledu i Vašoj pomoći i podršci.

Pozvali smo i dva svećenika iz Bosanske Posavine, fra Valerija Stipića, koji je cijelo vrijeme rata u Špionici ostao kao pastir uz svoje ovce, i fra Marijana Dadića žup-

nika župe Gornja Tramošnica u izbjeglištvu i predstavnika Karitativnog društva „Kruh sv. Ante“ franjevačke provincije Bosne Srebre.

Prilozi i pomoć za ovu akciju mogu se slati na:

Sparkasse Mainz, Kroatische Gemeinde – VUČEMILO –

Konto Nummer: 1024132324

BLZ: 550 501 20

Verwendungszweck „St. Antoniusbrot“

Razumljivo je da ćete dobiti potvrdu o pomaganju (Spendenbescheinigung).

Delfa Sergio

Ispravak navoda o veličini prostora Generalnog Konzulata RH u Frankfurtu

Štovani, zahvaljujemo na objavi informacije o novoj adresi kao i o novim telefonskim i telefaks brojevima Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Frankfurtu, izašloj u listu „Živa zajednica“, br.4, travanj 1997., str. 6.

Koristimo ovu priliku da Vam ukažemo na pogrešku koja se u navedenom tekstu potkrala u svezi s prostorom Gene-

ralnog konzulata. Naime, navodi se veličina poslovnog prostora od 3000 metara četvornih, međutim površina prostora Generalnog konzulata iznosi 294 četvorna metra.

Molimo Vas da u sljedećem broju „Žive zajednice“ objavite ispravak ove informacije.

Uvjereni smo da će novi prostor Generalnog konzulata, gotovo dvostruko veći nego stari, omogućiti još bolju uslugu našim brojnim strankama, te pružiti ugodaj primjeren hrvatskom generalnom konzulatu.

Unaprijed zahvaljujemo na suradnji.

Sa štovanjem

Silvio Kus, konzul

Kako prevariti gosta

Nakon što sam pročitala „Živu zajednicu“, 1–2/97., odlučila sam napisati ovo pismo, jer mislim da ovakvih i sličnih događaja ima više ali se prešućuju u javnosti. U razgovoru za „Živu zajednicu“ veleposlanik dr. Zoran Jašić je izjavio, citiram: „Hrvatskom turizmu treba nova injekcija svježeg kapitala i svjetski standard posluživa-

nja...“ Uz ovo pismo prilažem Vam kopiju računa kojeg sam platila prilikom posjeta lijepom i čuvenom hotelu na otoku Krku. Da objašnjenje nije potrebno, zaključit ćete po sumi koju nam je vratila konobarica, i to uz krajnje neljubazan odgovor, da je stroj za računanje kriv što je otkucala veću sumu (dvostruku) nego što je iznosio naš račun. Pitam Vas, ili je bolje da zajedno ovo pitanje uputimo našem ministru tu-

rizma u Hrvatskoj: U koji standard uvrstiti ovakav tip posluživanja i kome da se obratimo u ovakvim i sličnim neugodnim situacijama kada boravimo na našem moru na odmoru ili samo na izletu. Ipak, bez obzira na ovaj neugodni doživljaj početkom ove godine, ja ću i ovogodišnji ljetni odmor provesti u Hrvatskoj, ali ću svakako oprezno pogledati i pregledati svaki račun. Slavica Penner, Trebur-Geinsheim

PAPA
IVAN
PAVAO II.

Superstar našega doba

Slike njegova putovanja u Sarajevo, u Češku, i ovih svibanjskih dana u Libanon, zoran su dokaz njegove popularnosti. Možda će se neki novi naraštaji za stotinjak godina pitati što je to toliko privlačilo milijune ljudi našega doba tom starom, bolesnom i iznemoglom čovjeku u bijelom. Tko je prije samo dvadesetak godina mogao i sanjati da će jedan rimski papa veličanstveno biti dočekivan u Varšavi, Pragu, Litvi, Budimpešti, pa i u Sarajevu, te Bejrutu?! Ni najveći optimisti to nisu predviđali.

Povijest će pokazati da je papa Ivan Pavao II. jedan od začetnika suvremene Europe, jedan od inicijatora europskoga pomirenja i suradnje, nakon sloma komunističkoga projekta.

O njegovoj teologiji i ekleziologiji, te o nekim aspektima njegova moralnog nauka može se svakako raspravljati, ali mu nitko ne može prigovoriti da je nedosljedan. Prilagodio se suvremenom svijetu načinom komunikacije s tim svijetom: pastoralnim putovanjima, koje naziva hodočašćima mira, a sebe hodočasnikom mira. Njegove poruke iz Sarajeva i Bejruta obišle su cijeli svijet i pozitivno odjeknule u svakom dobromjermom čovjeku. Svojim nastupom pokazuje kako i vjera, unatoč razlikama, može bitno utjecati na pomirenje. Pored pomirenja, on se uporno zalaže za poštivanje prava svakog čovjeka, bez obzira na nacionalnu, rasnu, klasnu ili vjersku pripadnost; solidarizira se s najsirišašnjima i patnicima.

Njegovi uzvici: „Nikad više rata i mržnje!“, „Oprostimo i zatražimo oprostjen!“, kao i inzistiranje na dijalogu sa svima, na civilizaciji ljubavi, a protiv logike nasilja, na novom početku, daju mu snagu najvećeg moralnog autoriteta našega doba. On to i jest, pa stoga u jednom Bejrutu, kao i u Sarajevu može okupiti tolike ljude, nadilazeći njihove svakovrsne razlike. ■

- Prema statističkim podacima za 1996. u Njemačkoj je bilo: 86 hrvatskih katoličkih misija, 114 hrvat. kat. svećenika i 108 njihovih pastoralnih suradnika, te oko 400 000 hrvatskih katoličkih vjernika. Kršteno je 2904 osoba, od kojih 80 iznad sedam godina; bilo je 2226 prvopričesnika i 2556 krizmanika. Sklopljeno je 1173 brakova, od kojih 1103 između katolika, 57 između katolika i krštenog nekatolika, 13 između katolika i nekrštenog. Iz Crkve s istupile 303 osobe, ponovno je u Crkvu primljena 51 osoba, a 17 osoba je prešlo u Katoličku crkvu.
- Od 15.1.1997. u Njemačkoj moraju i djeca mlađa od 16 godina imati dozvolu boravka u putovnicama, što važi i za djecu s hrvatskom putovnicom. Djeci iz Hrvatske i Slovenije nije potrebna ulazna viza za posjete svojih roditelja u Njemačkoj, ali onoj djeci s putnim ispravama BiH, SR Jugoslavije i Makedonije potrebne su i ulazne vize.
- Izbjeglički program Vlade Sjedinjenih Američkih Država za 1997. predviđa prihvrat izbjeglica iz BiH u Americi pod sljedećim uvjetima: ako žive u mješovitim brakovima, ako su bivši ratni zarobljenici ili zatvorenici, ako su žrtve nasilja, ako su im bliski članovi obitelji bili žrtve nasilja. Sve te navode treba i dokazati, a osobama koje žele iseliti u prekontinentalne zemlje pomaže njemačka katolička crkvena udruga pod nazivom Raphaels Werk, koja ima urede u Kölnu, Frankfurtu, Hamburgu, Münchenu i još nekim gradovima.
- Nakon što već nekoliko desetljeća pokušavaju iskorijeniti kršćane s juga zemlje, sudanske islamističke vlasti su o Uskrsu udarile i na kršćane na sjeveru te zemlje. Na najbrutalniji način srušeno je nekoliko crkava, kapela i drugih crkvenih objekata, a na mnogim drugim kršćanskim zgradama ispisane su islamske parole.
- Prošle je godine, unatoč prosvjedima, bilo izvršeno više smrtnih kazni nego ranijih godina, ukupno 4300, što je za 30 % više u odnosu na 1995. U Kini je tako izvršeno 3500 smrtnih kazni, u Iranu, Rusiji i Ukrajini po stotinu, a u SAD 45.
- Tri ratifikacijska ugovora između Svete Stolice i Hrvatske razmijenjena su 9. travnja 1997. u salonu državnoga tajnika Svete Stolice Angela Sodana. Hrvatsko crkveno izaslanstvo vodili su dr. Franjo kardinal Kuharić, mons. Josip Bozanić, te apostolski nuncij u Hrvatskoj mons. Giulio Einaudi, a državno ministar dr. Jure Radić, dr. Branko Jeren i Davor Rajčić.
- Na 27. Evangeličkom crkvenom danu (Kirchentag) u Leipzigu od 18. do 22. lipnja očekuje se preko 100 000 sudionika. Moto skupa je: „Auf dem Weg der Gerechtigkeit ist Leben“. Predviđeno je oko 2000 manifestacija (bogoslужba, biblijske skupine, diskusije, ples, meditacije, predstave... Pored pravednosti, bit će govora o umjetnosti, kulturi, ekumenizmu, ekologiji... Iz inozemstva se prijavilo 3500 gostiju, a veliko zanimanje za ovaj skup vlada u istočnoeuropskim zemljama.
- Presjednik SAD Bill Clinton primio je 24. travnja tibetanskog vjerskog vođu i nositelja Nobelove nagrade za mir Dalaj Lamu, na što su kineske vlasti žestoko prosvjedovale.
- Papa Ivan Pavao II. (77), iako očito teško bolestan, ne samo da odustaje od svojih planiranih putovanja, nego ih i proširuje, kao to je putovanje u Sarajevo 12. i 13. travnja bilo naknadno uvršteno, tako je i s putovanjem Češkoj („Adalbertova godina“) odnosno Pragu, 25–27. travnja (proslava 1000. obljetnice smrti sv. Adalberta-Vojtjeha), te s posjetom Libanonu 10. i 11. svibnja. usto je 2. svibnja Papa ponovno u rodnoj Poljskoj.
- Savez njemačke katoličke mladeži (BDKJ) obilježio je polovicom travnja 50. obljetnicu postojanja i djelovanja.
- Katolička crkva bi prihvatila prijedlog Ekumenskog vijeća crkava da se nakon 2001. godine odredi zajednički datum proslave Uskrsa za sve kršćanske Crkve. Dotad bi taj datum trebalo odrediti suvremenijim astronomskim mjerilima.
- Prvi filmovi o Kristovoj mucu snimljeni su prije stotinu godina.
- Strah od roditeljstva i promicanje sterilizacije smanjuje broj stanovnika u svijetu. U Brazilu je primjerice sterilizirano 40% žena u plodnim godinama, što je spriječilo rađanje 50 milijuna ljudi, izjavio je predsjednik Vatikanskog vijeća za obitelj kardinal A. L. Trujillo.

HRVATSKA MISIONARKA USRED ZAIRSKOGA RATNOG METEŽA

Ostajemo u Zairu!

Časna sestra Romana Baković rođena je 25.4.1947. u selu Bračević kod Kaštela. Pripada kongregaciji školskih sestara franjevki iz Splita. U samostan dolazi 1962., a 1970. polaže vječne zavjete. Potom radi u internatu u Neunkirchenu, gdje se počinje pripremati za misije. 1973. uči francuski u Parizu, a 1974. odlazi u Zair sa s. Erikom, gdje do danas djeluje.

Živa zajednica: U Frankfurt ste stigli iz Zaira, a idete u domovinu na odmor. Je li ovo za Vas redoviti odmor ili su Vas na to natjerale ratne neprilike u Zairu?

S. Romana Baković: Ovo je za mene normalni redoviti odmor. Uza sve neprilike u Zairu uspjela sam doći bez većih poteškoća.

Žz: Moramo Vas odmah upitati: koliko je hrvatskih sestara i svećenika djelovalo u Zairu kao misionari prije ovog ratnog užasa u Zairu, a koliko ih je sada ostalo u toj zemlji?

R.B.: U Zairu smo ostali svi osim fra Ante i sestre Ivane. Još su dvije sestre ovdje na izvanrednom odmoru, jer su prije tri do četiri mjeseca bile napadnute i nekamo su morale izbjeći da se odmore. Nas je sestra u Zairu bilo osam i svi smo i dalje u misiji.

Spasile nas molitve i taj divni crnački narod

Žz: Cijeli svijet potresa ju nevjerojatni zločini raznih sukobljenih strana u Zairu, te u susjednoj Ruandi. Crkva u Hrvata je neprestano bila u strahu za živote naših misionarki i misionara. Kako ste konkretno Vi i Vaša zajednica prošli u tom ratnom metežu, jer znamo da je i Vaš samostan više puta pljačkan i napadan?

R.B.: Drago mi je ovo pitanje jer dira konkretnu situaciju u kojoj smo živjeli. Mogu Vam reći da zahvaljujući Gospodinu i Vašim molitvama, te zahvaljujući narodu, tom dobrom crnačkom narodu, uza sve napadaje i uza sav metež prošli smo bez gubitka ijednoga života. A to je u ovome ratu, ratu ove vrste, zaista velika stvar i milost Gospodnja. Očito nas još treba, da mu još služimo, njemu i tom narodu.

Žz: I naši svećenici i časne sestre su maltretirani, pljačkani, zastrašivani, ali tko je prošao najgor?

R.B.: Svi smo pomalo prošli i pljačkanje i maltretiranje i krađu i zastrašivanje, ali najteže su prošle naše sestre u Nyantende,

sestre i crnački svećenici, Zairci, a s njima naš fra Ilija Barišić koji se našao s mladarijom, jer je pomoćni odgojitelj.

Žz: Kada Vam je bilo najteže?

R.B.: Najteže nam je bilo na dan kada su ubili našega biskupa. To je bio dan kada su Tutsi Zairci napali Bukavu.

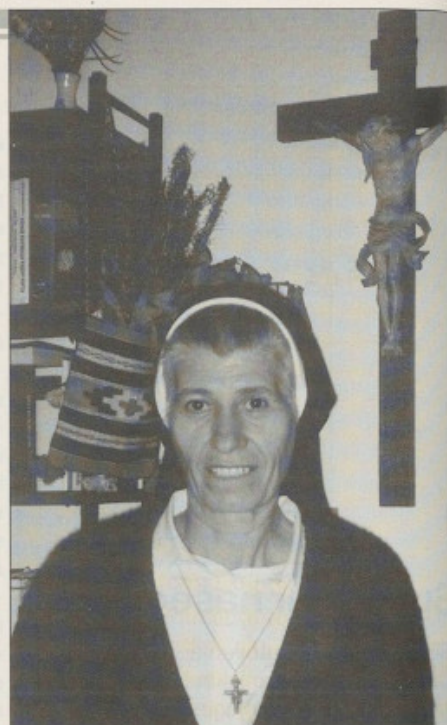
Bilo nam je žao i biskupa i Crkve i naroda, ali je bilo najteže to što nismo znali jedna za drugu, nismo znali jesu li sestre u Nyantende žive, jer je kod njih bilo bojno polje, a nismo znali ni da li su sestre u Bukavu žive, a isto tako ni jedne ni druge od njih nisu znale jesmo li mi još na životu.

Tutsi, Hutu, Banjamulenge, Zairci

Žz: Možete li našim čitateljima ukratko reći razloge ratnoga kaosa u Zairu: političke, plemenske, ekonomske? Koje plemenske skupine su glavni akteri sukoba?

R.B.: Problem rata u Zairu je dosta jasan. Mobutu nije zadovoljio svoj narod i bilo je odavno pobunjenika koji su željeli osloboditi Zair od Mobutua i njegove vladavine. Nakon što je nastao rat u Ruandi, mnogi pripadnici plemena Hutu, izbjegli su u Zair. U međuvremenu su pripadnici plemena Tutsi gledali kako dokrajčiti pleme Hutu. I zato su se ponudili Kabilu, vodi pobunjenika, da će oni osloboditi Zair od Mobutua, ukoliko im oni izruče sve Hutue koji su se sklonili u Zair. Kabila im je to obećao i uspio, ali su zbog toga ruandski Hutu, čim bi prešli granicu, najčešće bili ubijani na licu mjesta. Dakle, glavni akteri rata su Tutsi, Hutu i Zairci. Najviše krivnje za rat snose ipak Tutsi koji su došli iz Ruande, Ugande i Burundia. Ali ima njih koji su bili u Zairu nastanjeni više od stotinjak godina, a ti se zovu Banjamulenge.

Žz: Mlada Crkva u Zairu, kao i u susjednoj Ruandi, teško je pogođena ratom. Nitko nije pošteđen, pa ni biskupi, svećenici, časne sestre, vjernici? Otkud tako velika mržnja, pa i prema

Crkvi i crkvenim ljudima, tako brojni i teški zločini, kad se uglavnom radi o kršćanima?

R.B.: Pa to je normalno, jer kad se želi uništiti jedan narod, onda žele uništiti najprije one koji ga čuvaju i koji bi mogli učiniti nešto za taj narod, a to je upravo Crkva, a to znači svećenici, časne sestre, vjernici, posebno oni koji su ugledniji u Crkvi.

Žz: Hoćete li se vratiti u Zair i kako mislite da će završiti ova zairska ratna kalvarija?

R.B.: Tek sam došla a već se želim vratiti u Zair. Na njihovu molbu ću se dobro odmoriti da bih mogla još više za njih raditi i s njima živjeti. Mislim da će se ova ratna situacija smiriti i da će već nakon nekoliko mjeseci biti puno bolje.

Žz: Želite li nam na kraju možda nešto reći, što Vas nismo upitali, a leži Vam na srcu?

R.B.: Ono što sam Vam željela reći to ste me već u prvom pitanju pitali. Željela sam Vam reći da nas poduprete svojim molitvama. Ali vidim da ste Vi već za nas molili. A to što nas je najviše držalo u svim ovim danima i mjesecima, bilo je uvjerenje da naše sestre i svi naši poznati, čitava Crkva u Hrvata mole za nas. Mi smo ondje već vidjeli naš svijet na koljenima pred sv. Otajstvom kako u tišini mole da što prije dođe kraj svim tim zločinima, neredima, mržnji... Od srca hvala svima koji su molili za nas. To je, ponavljam, ono najviše što nas je držalo i davalo snagu da ostanemo s tim našim narodom, jer u ovom trenutku ostaviti taj dragi narod za nas bi bila izdaja svjedočenja i našeg misionarskog poslanja.

Razgovarao: A.B.

SVIBANJ: UZAŠAŠĆE,
DUHOVI, GOSPIN MJESEC

Piše: Vlatko Marić

Hrabro naprijed!

Svibanj je mjesec rasta, života, radosti, sreće; mjesec Blažene Djevice Marije i svih majki, mjesec Uzašašća, Duhova i brojnih svetaca. Zato su kršćani pozvani na življenje u svoj njegovoj dinamici i optimizmu.

U Europi i na cijeloj sjevernoj zemljinoj polulopti, mjesec svibanj ima svoj posebni šarm. On je mjesec kojem priroda, pa i ljudi pokazuju svoju unutarnju dinamiku. Tada sve oživi, sve iskazuje svoju snagu i najavljuje buduće plodove. Moglo bi se reći da je svibanj mjesec života, radosti i svega onoga što navješćuje sreću. Usto, ako se uzme u ruke liturgijski kalendar, onda to postaje još jasnije. Zapravo liturgijsko sjećanje, te društvena dinamika stavljaju na razmišljanje i na konkretno življenje mnoge aspekte kršćanskog sjećanja. Pokušajmo to ukratko izreći. Tu su u prvom redu blagdani koji izriču bitne odrednice kršćanske vjere (Uzašašće i Duhovi). Zatim tu su sjećanja na velike likove kršćanstva, svjedoke i sudionike uskrasnih događanja i rađanja Crkve kao što je Majka Isusova, te apostoli Jakov i Filip, zatim sveci koji su obilježili našu povijest svojim životom. Dovoljno se prisjetiti svetaca poput Bernardina Sijenskog, Filipa Nerija, Augustina iz Canterburya, te svete Ivane Arške. K tomu se trebamo prisjetiti da je mjesec svibanj posvećen Mariji. Sām mjesec se završava spomendanom na Marijin posjet njenoj rodakinja Elizabeti. Ne smije se zaboraviti da u svibnju slavimo Majčin dan.

Isus Krist za svakoga

Uskrasne nedjelje nastavljaju iskazivati spasiteljsku dinamiku koja se manifestirala u uskrasnoj noći. Krist nas uvodi u proces konačnog ostvarenja kojeg svaki čovjek očekuje. To slavimo blagdanom Kristova Uzašašća. Isus uzlazi k svom Ocu ali ujedno nam kaže da je i naše mjesto u kući njegovog Oca (Iv 14,2-4). Uzašašće je poziv i putokaz svakom čovjeku koji se želi ostvariti. Krist ne ostavlja samo pozivnicu i putokaze nego isto tako nam ostavlja sredstva za ostvarenje. On želi naše putovanje osigurati. Šalje nam Svoga i Očevog Duha da bi nam pomogao naći put k očinskoj kući. Stoga je duhovski događaj jedan novi početak za čovjeka pojedinca, ali i za čovjekovo društvo, te cijeli svemir. Sada je taj poziv upućen čovjeku kao osobi, pojedincu, ljudima svih naroda, svake kulture da uđu u Kristovu obitelj, Crkvu. Duhovi su trenutak rađanja Crkve. Crkva je mjesto susreta s Kristom koji spašava i otkupljuje čovjeka. Zadaća Crkve jest uprisutniti Krista u svakoj kulturi i civilizaciji kako bi svaki čovjek mogao otkriti ljubav Boga i njegovo spasenje. Djela apostolska na slikovit način pokazuju da je tog prvog dana Crkve, na Duhove, svaki narod, svaki jezik, a to znači i svaki čovjek pozvan prihvatiti Radosnu vijest, spasenje koje mu Bog nudi. Ovaj biblijski izvještaj time jasno izriče da je Kristova poruka upućena svakom čovjeku, svakoj kulturi i civilizaciji. Spasenje je rezervirano za svakoga tko želi prihvatiti Krista i zajedno s njim ostvariti se. Zato su kršćani pozvani na navještanje Radosne vijesti. Ona potiče na izlazak iz vlastite začahurenosti te podijeliti s drugima snagu i optimizam. Duhovski događaj je garancija, temelj misijskog poslanja, navještanja Radosne vijesti, ali isto tako poziv i garancija očuvanja svake kulture i jezika. Zapovijed navještanja Radosne vijesti i duhovski događaj protive se svakom kulturnom i ideološkom imperijalizmu.

Marija – Božja suradnica

Crkva je mjesec svibanj posvetila majci Isusa iz Nazareta, Mariji. U mjesecu svibnju Crkva se sjeća Marije i razmišlja o povijesti spasenja u kojoj je Marija aktivno sudjelovala. Važno je o tome razmišljati jer otkrivamo logiku spasenja. Otkrivamo Boga koji neprestano poziva čovjeka na spasenje. A čovjek je onaj koji može prihvatiti ili odbiti ponudeno spasenje. Marija je dobar primjer ostvarene suradnje između Boga i čovjeka. U Marijinom životu Bog je onaj koji ima inicijativu, a Marija je prihvaća i angažira se u povijesti spasenja. Time je postala model ostvarenog vjernika. To po-

sebno slavimo svetkovinom Marijina Uznesenja. Crkva nas svibanjskom pobožnosti poziva na meditiranje o toj suradnji između Boga i Marije. To je poziv na upoznavanje onoga što možemo nazvati „spasiteljska logika“, ali i na ono što bi trebala biti „vjernička logika“, tj. kako bi čovjek morao odgovoriti na inicijative Boga u svom životu. Pasivno meditiranje nije dovoljno, potrebno je otvoriti se Bogu kako bismo poput Marije osjetili Božje spasenje na djelu. Zato nije čudo što je Crkva tijekom povijesti ukazivala na Mariju kao model vjernika, vjernika koji kroči kroz život i povijest, ali i vjernika koji je postigao slavu. Stoga nas Marija stalno podsjeća na ljubav Boga Oca (i Sina) ali i na potrebu da se odgovori na tu ljubav. Marija ostaje primjer odgovora na tu ljubav. Zato se čovjek ne smije zaustaviti na nijemom promatranju. Ne smije zaboraviti Duhove. Marija

je bila prisutna u tom događaju. Vidjela je rađanje Crkve i čula poziv upućen svakom čovjeku da uđe u zajednicu Isusovih učenika. A Marija je bila vjerna službenica Božja (Lk 1,38).

Majčin dan

Majčin dan. Trenutak kad se sva tko od nas sjeti ljubavi koju nam je iskazala majka. Trenutak kad proživimo našu osobnu povijest, kad nam srce zadršće, kad se ponovno, na trenutak, osjetimo djetetom. Sjetimo se dragog lika, pa makar je nestao već davno ispred naših očiju. Na Majčin dan sjećamo se ljubljenog bića koje nas je toliko zadužilo, ali to je i slavljenje života čiji je ona simbol. A majka je uvijek simbol života i nadanja. Stoga nije ni čudo što upravo slavimo Majčin dan u svibnju, mjesecu u kojem i priroda na našoj sjevernoj polulopti buja životom. Slaviti majku znači slaviti život, iskazati nadu u budućnost.

Toliko izvrsnih prilika nam nosi mjesec svibanj za razmišljanje o životu, o budućnosti. Kršćanin ima toliko razloga da sebe i svoje življenje gleda s optimizmom i nadom jer kršćanski život jest život smisla i nade. Smrt je pobijedena Kristovim uskrsnućem a život se pokazao u punini. Zato su kršćani s pravom pozvani na slavljenje, življenje života u svoj njegovoj dinamici. ■

Spilja Gospe
Lurdske na
Stupu kod
Sarajeva

BONN

Heinrich-Peschova nagrada biskupu Komarici

Biskup Komarica prima čestitke za nagradu od srpskopравославног svećenika Dragoljuba Jojića u Bonnu, u društvu sa socijalnom djelatnicom Živkom, fra B. Dukićem, Doris Pack i gosp. Filipiem (s lijeva na desno)

Foto: A. Batinić

Banjolučki biskup dr. Franjo Komarica dobio je još jednu uglednu njemačku nagradu. Njemački Savez znanstvenih katoličkih studentskih udruga UNITAS za socijalne znanosti i socijalnu djelatnost upriličio je 2. svibnja u bonnskom Katoličkom uredu uručivanje svoje Heinrich-Peschove nagrade biskupu Komarici. Tu je nagradu biskupu Komarici, uz prigodni pohvalni govor, predao dr. Lothar Roos, predsjedavajući udruge. Dr. Roos je u svom govoru iznio kratku povijest Crkve u BiH, kao i pregled političkih događanja koja su prethodila bosanskoj ratnoj kataklizmi. Govoreći o biskupu Komarici dr. Roos je citirao dr. Waltera Kaspera, rotenburško-stuttgartske biskupa, koji je banjolučkog biskupa nazvao „braniteljem obespravljenih“. U vrijeme najtežeg etničkog čišćenja na području banjolučke biskupije, na čijem najvećem dijelu nije ni bilo ratnih djelovanja, biskup Komarica je ustao protiv zločina i etničke diskriminacije, zauzeo se za prava svih obespravljenih i progonjenih, ostao dosljedan u odluci da ni pod cijenu vrlo teške smrtno opasnosti ne napušta svoje biskupsko sjedište. Istodobno piše pisma vodećim akterima rata u BiH, kao i utjecajnim europskim političarima i humanistima. U svim tim pismima, pisanima u gotovo bezizlaznoj situaciji, u stanju kućnoga pritvora, Komarica zagovara oprost, pomirenje, nenasilno rješavanje problema, prestanak progona, davanje prava obespravljenima. On u jednom pismu moli da se i katolike tretira kao ljudska bića. Sve ga to nije spriječilo da razvije snažnu karitativnu i socijalnu djelatnost, koja je za mnoge

obespravljenе značila opstanak. Zato je dr. Franjo Komarica, istakao je dr. Roos, kao neustrašivi pastir, karitativni djelatnik i praktični provoditelj katoličkoga socijalnog nauka, kao humanist i borac za prava obespravljenih, za dostojanstvo ljudske osobe, i dobio nagradu nazvanu po isusovcu Heinrichu Peschu, prvom sistematičaru katoličkoga socijalnog nauka.

Nagrada iznosi 5 000,- DM, a usto se jednom studentu banjolučke biskupije, koji bude kario studirati katolički socijalni nauk, daje stipendija u istom iznosu.

Biskup Komarica je u svom zahvalnom govoru rekao kako sve to doživljava kao san, ali da je to ipak stvarnost, te da mu i ova nagrada daje snagu u daljnjem nastojanju za ljudska prava i solidarnost s ugroženima. Ni ovu nagradu ne doživljava samo kao priznanje sebi, nego svima koji su patili, a napose vjernicima na području banjolučke biskupije. Time se još jednom pokazuje da zlo i destruktivno ne mogu pobijediti. Potom je Komarica naglasio da je pravo na zavičaj i dom osnovno ljudsko pravo, te da to pravo treba dati svima onima kojima je oduzeto. Naveo je pritom i riječi teologa Alberta Schweitzera koji je davno preseljavanje ljudi iz njihova zavičaja nazvao nepravdom i grijehom, kao i riječi pape Ivana Pavla II. u Sarajevu, kako se prognanima i izbjeglicama mora osigurati pravo na povratak njihovim vlastitim kućama.

Supredsjedatelj udruge UNITAS dr. Jürgen Aretz pročitao je neke od brojnih čestitki upućenih biskupu Komarici. Među njima se svakako ističu čestitke kancelara Helmu-

U ime udruge katoličkih studenata „Unitas“ nagradu je predao dr. Lothar Roos, a za Komaričinu zalaganje za opraštanje, pomirenje, za prava obespravljenih i karitativno djelovanje

ta Kohla, ministrice Klaudije Nolte, ministra Norbertha Blühma, Hansa Koschnika i dresdenskog biskupa Joachima Reinelta. Zanimljivo je da je ovom prigodom kratki govor održao i srpsko-pravoslavni svećenik iz Bonna Dragoljub Jojić, izaslanik episkopa Konstantina, koji je srdačno čestitao Komarici na nagradi i zaželio da mir što prije zavlada na Balkanu i cijelom svijetu. Dodjeli ove nagrade bili su nazočni prof. dr. Zoran Jašić, veleposlanik RH u Njemačkoj, gosp. Draženko Primorac, predstavnik Hrvata u veleposlanstvu BiH u Njemačkoj, gđa Doris Pack, zastupnica Europskog parlamenta u Strassbourgu, fra Bernard Dukić, delegat za hrvatske svećenike u Njemačkoj i brojni drugi ugledni gosti. Tom prigodom je predstavljeno i njemačko izdanje knjige biskupa Komarice „U obrani obespravljenih“. Na kraju je zanimljivo navesti da su dosadašnji dobitnici ove nagrade bili: dr. Paul Wilhelm Link, svećenik u jednoj brazilskoj faveli i ravnatelj Kolpingova djela Brazilu; ministar za rad i socijalni red dr. Norbert Blühm, pokojni prof. dr. Franz H. Müller iz Minnesote, Joachim Reinelt, biskup Dresdenu i bivši savezni ministar Rudolf Seiters.

Anto Batinić

Papin blagoslov i poljubac bosanskoj zemlji

IZJAVA BISKUPA BOSNE I HERCEGOVINE

Takva politika iskorjenjuje mjesnu Crkvu i narod

Zahvala svima za napor oko dočeka Svetog Oca. Pravo povratka vlastitim kućama svim prognanicima i izbjeglicama. Poziv vjernicima s pravom glasa da se pripreve i izađu na općinske izbore u mjestima gdje su boravili prije rata.

Mi, biskupi Bosne i Hercegovine, okupljeni na IX. redovitom zasjedanju Biskupske konferencije 28. i 29. travnja 1997. godine u središtu krajevine Crkve u Sarajevu, upućujemo iskrenu zahvalnost svima koji su došli pozdraviti Svetog Oca i s njime moliti Boga za izgradnju pravednoga mira na ovim nepravdom pogođenim prostorima. Poruka i očinska riječ Hodočasnika mira i pomirenja sigurno je našla mjesta u srcima dobronamjernih ljudi kao dragocjeno sjeme, koje raste i donosi plodove civilizacije ljubavi. Riječi pohvale upućujemo svima onima koji su dali svoj udio da pohod Svetog Oca protekne na dostojanstven način. Napose zahvaljujemo svećenicima i njihovim suradnicima koji su organizirali i predvodili vjernike na ovaj jedinstveni susret sa Svetim Ocem.

U svom je govoru predstavnicima vlasti u Bosni i Hercegovini Sveti Otac naglasio: „Potrebno je založiti se da se prognanici i izbjeglice iz bilo kojega dijela Bosne i Hercegovine osigura pravo povratka u njihov dom koji su bili prisiljeni napustiti u ratnome vihoru“. Prema sredstvima priopćavanja, u posljednje se vrijeme predstavnici Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske dogovaraju s inozemnim vladama i međunarodnim ustanovama o načinu povratka izbjeglica i prognanika. Prema tim dogovorima kod većine izbjeglih i prognanih ne radi se o povratku na vlastito ognjište nego u druga mjesta, čak i u tuđe domove na području Bosne i Hercegovine i Hrvatske. Ovakvim postupcima, gazeći temeljna moralna načela i kršeći dotične međunarodne konvencije, svjesno se i dogovorno nastavlja s izmjenom demografske slike i sije sjeme novih sukoba.

Dosljedno svome dosadašnjem stavu odlučno dižemo glas svoga protivljenja takvim dogovorima i takvoj politici. Sveti Otac je u Sarajevu nama biskupima ponovio neizostavnu obvezu *dizati proročki glas i ukazivati na nasilja, raskrinkavati nepravde, nazivati zlo pravim imenom i*

svim zakonitim sredstvima braniti povjerenje nam zajednice. Zato još jednom pozivamo sve odgovorne na domaćoj i međunarodnoj razini da prognanima i izbjeglicima omoguće uvjete sigurna povratka u njihove domove i zavičaj i život dostojan čovjeka na njihovim ognjištima. To je jedan od temelja za stvaranje pravednoga i trajnoga mira. Katolička Crkva ne može prihvatiti ozakonjenje nepravde i osuđuje postupke koji su plod „prava jačega“ ograđujući se od onih koji nasilno mijenjaju demografsku strukturu ove zemlje i tako primoravaju ljude na gubitak doma i domovine. Kao katolički biskupi s bolju upozoravamo da takva politika iskorjenjuje mjesnu Crkvu kao i narod u kojem je sama ukorijenjena. Ovim se pridružujemo glasu Svetog Oca koji je uzviknuo: „Nikad više rata!“ A to znači nikada više „etničkog čišćenja“, nikada više tzv. „humanog preseljenja“, nikada više onemogućavanja povratka na vlastita ognjišta, nikada više nasilja, nepravde i bezakonja. Uvjereni da će ovim velikim događanjem Papina pastirskog pohoda početi istinska

izgradnja pravedna mira u našoj domovini Bosni i Hercegovini, pozivamo već sada sve vjernike katolike s pravom glasa da obave potrebne predradnje kako bi mogli glasovati na općinskim izborima, koji su predviđeni u jesen ove godine. Zato je potrebno da svaki koji ima pravo glasovati provjeri, nalazi li se njegovo ime na biračkom popisu. Sve prognane i izbjegle posebno potičemo da se za glasovanje prijave u mjestima gdje su boravili prije teških ratnih sukoba. Samo tako ćemo u duhu Papine poruke „i uz cijenu velikih žrtava“ dati svoj osobni doprinos miru, opstanku i sigurnoj budućnosti u našim biskupijama.

Vinko kardinal Puljić, nadbiskup vrhbosanski, predsjednik BK BiH

Mons. Franjo Komarica, biskup banjalučki

Mons. Ratko Perić, biskup mostarsko-duvanjski i ap. adm. trebinjsko-mrkanski

Mons. Pero Sudar, pomoćni biskup vrhbosanski

Krešimir Zubak, član predsjedništva BiH, ljubi Papinu ruku, u nazočnosti kardinala Puljića i Alije Izetbegovića

GRADNJA ZAVJETNOG
SVETIŠTA U KNINU

Gospa Velikoga hrvatskoga zavjeta

Petogodišnji rat u Hrvatskoj osiromašio je svekolika materijalna i duhovna dobra. Uz ljudske žrtve i brojne obiteljske tragedije porušeni su mnogi objekti od egzistencijalnog, kulturnog i vjerskog značenja. Iz pepela su počeli nica- ti obnovljeni i novi domovi, gospodar- ski, kulturni i sakralni objekti.

Rat je stvorio nove okolnosti a i nove potrebe. Izraziti primjer tih novih okol- nosti i potreba očituje se u gradu Kninu. Crkva sv. Ante u Kninu zapaljena je u domovinskom ratu. Obnovljena crkva svojim položajem i veličinom ne može zadovoljiti potrebe vjernika. Knin već danas broji oko deset tisuća stanovnika, a i dalje se razvija i širi pa je neophodan novi pastoralni centar koji će biti žarište duhovne obnove grada Knina i njegova okružja. Na duhovnu renesansu toga grada i područja obvezuje i povijesna baština. To je kraj koji nekoć bijaše nacionalno i duhovno središte o čemu svjedoče i ostaci pet crkava. Najznačaj- niji nalazak je ostatak zabata iz crkve sv. Marije u Biskupiji iz 11. stoljeća poznat pod nazivom GOSPA VELIKOGA HRVATSKOG ZAVJETA pa će se upra- vo tako zvati i nova crkva u Kninu.

Za izgradnju tog projekta potrebna su velika materijalna sredstva koja nema Šibenska biskupija a ni Franjevačka pro- vincija Presvetog Otkupitelja. Stoga se obraćamo prijateljima i dobročiniteljima, donatorima i sponzorima, svima onima kojima je hrvatski kraljevski grad Knin i Katolička crkva u srcu da pomognu pri ostvarenju ovog tako potrebnog objekta. Neka naša i Vaša crkva, Vaša i naša GOSPA VELIKOGA HRVATSKOG ZAVJETA bude uzdarje i zadužbina Bogu i Gospi za dar slobode koji smo stoljećima molili i konačno izmolili.

Msgr. Ante Ivas, biskup	Dr. fra Pavao Žmire, provincijal
Biskupski ordinarijat – Šibenik	Franjevački provincijalat – Split
Obala palih omladinaca 1	Trg Gaje Bulata 3
22000 ŠIBENIK	21000 SPLIT

Svoje priloge i darove možete slati na:
Kroatische katholische Gemeinde Frank-
furt – Bistum Limburg, Kontonummer:
013 29 95002, BLZ: 500 502 01, Frank-
furter Sparkasse, „Za gradnju zavjet-
nog svetišta u Kninu“.

Partnerschaft für

Bischof Kamphaus (Mitte) feierte am Ostermontag die Messe in der Kathedrale von Sarajevo, Kar-
dinal V. Puljić und Weihbischof P. Sudar (rechts), prof. dr. M. Zovkić (links) Fotos: A. Batinić

Etwa eine Viertelmillion Mark an Spen-
dengeldern hatten Bischof Franz Kamp-
haus und Ordinariatsrat Ernst Leuninger
im Gepäck, als sie jetzt das Erzbistum
Sarajevo besuchten. Für Kamphaus war
es bereits der vierte Besuch in der bosni-
schen Hauptstadt. Ziel der Reise war es,
Hilfsmöglichkeiten zu erkunden, die den
Frieden sichern. Dabei setzt der Bischof
auf die Beteiligung von Pfarreien.

„Ruhig“ sei sein vierter Besuch im ehe-
maligen Jugoslawien keineswegs verlau-
fen, erzählt Bischof Franz Kamphaus:
„Spätestens, als es in die Berge ging,
wurde uns klar, daß ein neuer Winterein-
bruch bevorstand.“ Die schlechten Witte-
rungsverhältnisse hätten dann auch zu
einzelnen Verzögerungen im Besuchspro-
gramm geführt. Kamphaus und Leunin-
ger wurden von dem ortskundigen Fran-
ziskanerpater Anto Batinić begleitet.
„Das war genauso viel wert wie ein Stem-
pel der UNO“, lobt Kamphaus den Ein-
satz des Franziskaners.

Internationaler Druck

Vier wesentliche Eindrücke der Situation
in Zentralbosnien und Sarajevo habe er
gewonnen, resümiert der Bischof. „Der
Friedensschluß von Dayton ist nicht von
den Kriegsparteien gewünscht, sondern
durch internationalen Druck zustandege-
kommen“, betont er. Es bleibe unklar, wie
Flüchtlinge und Vertriebene das Recht auf
ihre Heimat verwirklichen und wie sie zu
ihren bisherigen Wohnorten und zu ihrem
Eigentum zurückkehren könnten. „Das
birgt eine Menge Konfliktstoff“, befürch-

tet Kamphaus und weist auf die „Mauer in
den Köpfen und Herzen“ hin. Der Friede
auf dem Balkan könne nur gelingen,
wenn die internationale Staatengemein-
schaft den Friedensprozeß entschlossen
fördere.

„Die Politiker sind kräftig dabei, aus einem
Leopardenfell einen Zebrastreifen zu ma-
chen“, bedauert Kamphaus die ethnische
Säuberung der Gebiete Zentralbosniens.
„Früher gab es keine klaren Grenzen: Ge-
biete von Serben, Muslimen und Kroaten

Bischof Kamphaus und P. Mirko Majdandžić
an den Gräbern zwischen den Gebäuden in
Sarajevo-Dobrinja

den Frieden

Bischof Kamphaus und Ordinariatsrat Leuninger erkundeten die Hilfsmöglichkeiten in Bosnien. Sie wurden von den Ortskirchen Franziskanerpater und Pfarrer in „Lebendige Gemeinde“ begleitet

Vor dem Gebäude der renovierten Franziskaner Theologehochschule in Sarajevo-Nedžarići: Bischof Kamphaus, Provinzial P. Petar Anđelović und P. Živko Petričević

griffen ineinander, und auf alten Karten erkennt man eine Siedlungsstruktur, die einem Leopardenfell gleicht“, erläutert er. „Und daraus sollte kein Zebrastrifen entstehen.“

Er und Leuninger haben bei ihrem Besuch deutlich die verheerenden Folgen des Versuches ethnischer Säuberung gespürt. Sie berichten von einem fundamentalistisch-islamischen Bürgermeister eines bosnischen Dorfes, der sich weigere, Kroaten aufzunehmen, und ihnen noch nicht mal Sozialhilfe auszahle. „Wenn man das sieht, könnte man verzweifeln. Das ist

Mit den Rückkehrern in Potkraj bei Travnik.

nicht die Lösung für Bosnien“, unterstreicht Kamphaus. Auch der Erzbischof von Sarajevo, Kardinal Vinko Puljić, sei ein entschiedener Verfechter des Miteinanders der Religionen und Kulturen: „Deswegen hat er die fünf Europa-Schulen im Erzbistum Sarajevo gegründet.“

Als ein wesentliches Problem betrachtet Bischof Kamphaus die Rückführung bosnischer Flüchtlinge. „Es ist wichtig, daß sie in ihre Heimat zurückkehren können, denn dort werden sie dringend gebraucht. Auch der Kardinal will, daß sie wiederkommen.“ Am Ziel der Rückführung müsse auf jeden Fall festgehalten werden. „Aber dafür müssen menschenwürdige Voraussetzungen bestehen“, betont der Bischof. Es müsse gesichert sein, daß die Vertriebenen auch tatsächlich in ihre Häuser und zu ihrem Eigentum zurückkommen und nicht auf der Straße liegen. „Man kann sie nicht einfach abschieben. Sie brauchen in ihrer Heimat Bedingungen, unter denen sie nach den schrecklichen Kriegserfahrungen neu beginnen können. Sonst schafft man durch die Rückführung nur ein neues Konfliktpotential, das den Friedensprozeß gefährdet.“

Das Abkommen von Dayton hat nach Ansicht des Bischofs einen entscheidenden Fehler: „Leider wird das Geld für die Rückkehr nicht an die Betroffenen selbst ausgezahlt, sondern der Staat bekommt es, die Politiker“, kritisiert er. Das müsse korrigiert werden. Deswegen wolle das Bistum mit seinen Hilfsmöglichkeiten dazu beitragen, daß Flüchtlinge wieder in ihre Häuser zurückkehren.

Hilfe von Pfarreien

Unter dem Motto „Partnerschaft für den Frieden“ hat die Diözese Limburg bisher Projekte in Sarajevo, Dobretici und Ovčarevo gefördert. „Wir wollen jetzt in Skopalska Gračanica und Potkraj Wiederaufbauhilfe leisten“, kündigt der Bischof an und betont nachdrücklich: „Je mehr Pfarreien im Bistum sich an der Partnerschaft für den Frieden beteiligen, um so mehr Orten in Bosnien kann geholfen werden.“ Im Moment werde eine eigene Arbeitsgemeinschaft gebildet, der unter anderen Ernst Leuninger und Pater Wolfgang Hering, Leiter des Referats Weltkirche, angehören. Sie solle als Kontaktadresse Pfarreien zur Verfügung stehen, die Initiativen zur Friedensförderung in Bosnien ergreifen. „Bosnien ist Europa. Im Friedens- und Aufbauprozeß dieses Landes geht es um die Zukunft Europas“, macht Kamphaus deutlich.

Das Beispiel Potkraj zeige, wie wichtig es sei, für Rückkehrer Signale zu setzen. Kardinal Puljić habe einen Ortspfarrer dorthin geschickt, und innerhalb eines halben Jahres seien 44 Familien zurückgekehrt. „Der größte Teil der Flüchtlinge sitzt nicht bei uns, sondern in der unmittelbaren Umgebung ihres ehemaligen Zuhauses im Balkan“, diese Erfahrung haben Leuninger und Kamphaus gemacht.

Ausraubkolonnen

Leuninger verdeutlicht die Lage im Erzbistum Sarajevo: „100 Dörfer wurden zerstört, lediglich 33 Kirchen sind noch funktionsfähig. Und lediglich ein Drittel der ehemals 450 000 Katholiken sind noch da.“ Der Ort Skopalska Gračanica sei ein Beispiel dafür, daß Dörfer nicht nur durch den Krieg zerstört, sondern systematisch durch Ausraubkolonnen abgebaut worden seien.

Das Bistum Limburg will beim Wiederaufbau der Kirche in Bosnien helfen – und dabei, Hausbau zu unterstützen im Sinne der Hilfe zur Selbsthilfe. Als Ziel habe man sich gesteckt, so Leuninger, 500 Häuser für 500 Familien wieder in Ordnung zu bringen. Dafür veranschlage er Kosten von etwa einer Million Mark. In Potkraj zum Beispiel soll beim Wiederaufbau von zehn Häusern begonnen werden – für Menschen, die einst hier wohnten und zurückkommen wollen.

Heike Kaiser

Pfarreien, die sich am Wiederaufbau beteiligen wollen, können sich informieren beim Referat Weltkirche, Roßmarkt 4, 65549 Limburg, Tel. 0 64 31/29 52 83. Das Bistum hat ein Spendenkonto eingerichtet: Kreissparkasse Limburg, BLZ: 51150018, Konto-Nummer: 15313, Verwendungszweck: Sarajevo.

(„Der Sonntag“, 16/97)

ZATVORENA „GODINA PETRA BARBARIĆA“ U TRAVNIKU

U „Gimnaziji“ nakon pedeset godina

U Travniku je u utorak 15. travnja ove godine, održana završna vjerska svečanost u prigodi zatvaranja „Godine Petra Barbarića“. Prvi put se nakon pedeset godina sveta misa slavila u kapelici Nadbiskupske gimnazije, u tzv. „Gimnaziji“.

Euharistijsko je slavlje predvodio vrhbosanski nadbiskup, kardinal Vinko Puljić, u pratnji još trojice bosanskohercegovačkih biskupa, Pere Sudara, Franje Komarice i Ratka Perića, te provincijala bosanskih franjevaca fra Petra Anđelovića i provincijala hrvatskih isusovaca Franje Pšeničnjaka, kao i još tridesetak svećenika iz travničke krajine i daljih mjesta u Bosni.

Izgledalo je u početku da smo u „normalnim vremenima“. PredGimnazijom se našlo više od tri tisuće vjernika katolika. Tada je ipak postalo jasno da nešto ipak opet nije u redu i da pomalo podsjeća na neka druga vremena, kad je politička vlast zabranjiva

Oduzeta zgrada biskupijskog sjemeništa u Travniku, sadašnja gimnazija, u kojoj je umro Petar Barbarić

vala vjerske manifestacije. Nije bilo ozvučenja izvan kapelice, te su ljudi ostali prikraćeni zajedničke molitve i pjesme, jedva su se u blizini vrata čule riječi propovijedi

i molitava. Nije smjelo zvoniti ni gimnazijsko zvono, na njega se nije smio privesti konopac. Smetalo bi miru građana. Zvonila su zvona sa župne crkve.

Tako je umro Petar Barbarić

Zabrinutiji za druge nego za sebe

Dana 11. travnja Petar je malo spavao. Noćna lampica mu je smetala. „U 4 sata“ – izvješćuje o. Puntigam – „pozdravio me je prijazno kao uvijek. U 6 sati donio sam mu sv. poputbinu. Sjemeništarci visokoskolarci primili su sv. pričest na taj dan za Petra, premda su se pred tri dana pričestili, a za tri će dana biti uskrсна sv. pričest.“ – „Svi čine toliko za mene, samo ja... Samo molim, nemojte dake siliti da se mole za me, moglo bi im dojaditi“. Zimus je govorio: „Samo da ne umrem u zimi, da daci moraju priti snijeg.“

Taj dan – Cvjetnica je bila – sišao je u crkvu na sv. misu. Svi su se čudili kako je izdržao stojeći čitanje Muke Isusove. Nije mogao više pisati, nego je zadnji svoj list bratu fra Marku kazivao u pero. – Sjedio je taj dan do 9 sati jer još nije dovršio duhovnog čitanja. Brat bolničar htio je bdjeti uz njega. „Hvala, dosta je da bdije uza me moj andeo čuvar“. Noć između 11. i 12. travnja nije ni oka stisnuo. Groznica je već načela živčani sustav. – „Što radiš kad ne spavaš cijelu Božju noć?“ – pitao ga o. Puntigam. „Katkad ne mislim baš ni na što, a kad mi bude jako teško, uzmem moliti strelovite molitvice, osobito psalam: 'U Tebe sam se uzdao, Gospodine, nek se ne postidim dovijeka' (Ps 30, 2). I onda je sve dobro.“ – Kronicu je neprestano držao u ruci.

Junački pokušaj

Kašalj ga je već toliko mučio da je teško govorio. Popodne došlo je po običaju nekoliko drugova u vrijeme odmora. Pozdraviše ga. „Govorite vi, braćo, evo vidite, ja ne mogu...“. Mirko će nas zabavljati“, dobaci jedan drugi ciljajući na to da je Mirko inače vječito pričalo. Ali Mirko, inače veseljak, uozbiljio se gladajući Petra. Jedva je procijedio koju riječ. Kad su se daci oprastali, reče Petar sa smiješkom: „Mirko, Mirko, danas nisi mnogo govorio!“

Na Veliki utorak primio je sv. pričest. Zadržao dva dana još je išao na dačku misu. Pater Puntigam odgovarao ga je od toga. „Samo da mi je doći u crkvu, za drugo lako. Tako je put donle tegoban.“ (A nema više od 100 koraka ravnim putem u zatvorenu hodniku.) Velečasni ga je uzeo pod ruku, a drugom se Pero poštapa. Poslije 20 koraka Pero stane: „Samo da mi je sjeći“, reče bez daha. Obojica su uvidjela da tako ne ide. Vratili su se natrag. Popodne došao je Petrov brat fra Marko. Petar mu se silno obradovao.

Nije se ni na što tužio

Bližio se kraj 14. travnja na Veliku srijedu. Petru je bilo jako teško. „Baš se ne da više živjeti“, rekao je bolno. Zamolio je da koji svećenik ostane uza nj. U četvrtak u jedan sat po noći još mu je više pozlilo. „Nekako

Prije 100 godina 15. travnja 1897. Donosimo opis zadnjih dana ovozemaljskoga životnoga puta sluga Božjega Petra Barbarića u travničkom sjemeništu.

mi je čudno“, reče, „Ne mogu više disati“. „Bi li malko vode?“ „Ne, hvala, ja ću se pričestiti“, dahne Petar. „Ne smeta, ti se smiješ napiti pa ipak primiti sv. pričest.“ „Nije potrebno da pijem“. A gorio je u vrućici. Poslije kratke stanke upita: „Molim, kada bi se mogao danas pričestiti?“ Ja sam već sam mislio o tome da ti danas ranije donesem sv. pričest, možda u četiri sata?“ „Molim, što prije“, zaželi Petar. U dva sata ujutro na Veliki četvrtak primio je uskrсну sv. pričest, posljednju u životu. Sad stade potresnim riječima zahvaljivati Bogu za sve milosti koje mu je udijelio, prinese mu sav život, obnovi redovničke zavjete, izmoli kongreganističku posvetu i križni put. Nekoliko puta dao se prenijeti u naslonjač ne bi li mu odlanulo. Tužio se nije ni na što. Pogled je odmarao na raspelu, a usne su se lagano pomicale u neprestanoj molitvi. Još nije bio konac. Žilava hercegovačka narav nije se dala slomiti. Dočekao je i podne. Okusiti nije mogao ništa.

Prijelaz u dom Gospodnji

Poslije ručka došli su mu svi osmoškolci u pohode. Petar je izgledao tako jadan da nijedan od njih nije smogao ni riječi, samo su ga nijemo promatrali. O. Puntigam redom

Svečanost je započela svečanom procesijom od župne crkve do Gimnazije, a tako su se sudionici proslave i vratili poslije mise. Kardinal je vjernicima u propovijedi govorio u ozračju Papina posjeta Bosni i Hercegovini, naglašavajući potrebu međuljudskog sklada u životu. Spominjući se svetih ljudi iz naše prošlosti, rekao je da su mnogi sveci i mučenici zaboravljeni i da je mučenički život bio „propisan“ za sve na ovoj našoj povijesnoj vjetrometini.

Govoreći o Petru Barbariću, Kardinal je naglasio glavnu karakternu osobinu mladoga sjemeništarca Petra, koja ga je dovela do svete smrti. To je poštenje u svakodnevnu životu i tzv. malim stvarima, što je naslijedio od svojih poštenih roditelja koji su ga rodili u Klobuku, u Hercegovini. Tako je, pošteno se odnoseći prema malim stvarima, izrastao u velikog čovjeka i postao dostojan da ga vjernici slave kao svetoga, sve od njegove smrti prije stotinu godina.

L.F. (Svjetlo riječi, 4/97)

je predstavljao svakoga. Petar je svakoga pogledao tamnim pogledom što je trnuo, a onda je tiho rekao: „Hvala!“

– Jedan od osmoškolaca je rekao: „Odsad ne treba da mi tko opširnije opisuje smrt jednoga sveca. Dosta će biti da se sjetim Petra pa ću to moći dobro predočiti.“

Oko dva sata poslije podne magistar Oton Slavik sjedio je uz bolesnika na rubu postelje i molio kronicu, a o. Puntigam molio je kraj prozora brevijar. Petar je nešto šapnuo. Magistar Slavik sagnuo se. Petar ponovi: „Otac!“ Dode otac Puntigam „Zadnje molitve!“ reče Petar: pri potpunoj svijesti molio je pobožno djelo skrušenja, ljubavi, pouzdanja i razne kratke molitvice. „Isuse!“, bila mu je posljednja riječ. Na usnicama držao je križ. Kod crkvenih molitava nije više micao usnama. Potpuno se upokojio bez znaka smrtne borbe. U taj čas unidu u sobu fra Marko i otac rektor. Petar je još bio živ. Tad uzdahnu duboko pa opet drugi put i još jednom... Izdahnuo je. Do nogu mu je bio kip Majke Božje Lurdske i slika Presvetoga Srca. Zadnje zrake svojih ugaslih očiju upravo je onamo. (Prema V., ove godine izašlom, izdanju Petrova životopisa USKRSNA ZVONA p. Josipa Weissgerbera.)

Napomena: Petrov životopis i sličice s devetnicom njemu u čast možete naručiti na adresi: Vicepostulatura Petra Barbarića, Fratrovac 38, 10000 Zagreb, tel.: 00385/1/23-01-774. p. Vladimir Pribanić

Kršćani su pozvani na izgradnju čovječnije Europe

U Dubrovniku održan IV. Sabor europskih dominikanaca

O 1. do 6. travnja u Dubrovniku je održan IV. Sabor viših europskih poglavara dominikanskog Reda, po prvi puta u Hrvatskoj. Na skupu su se okupili dominikanski provincijali, generalni i provincijalni vikari iz 22 europske države te predstavnici Generalne kurije Reda braće propovjednika iz Rima, Svjetske udruge časnih sestara dominikanki i laičkih bratstava. Šezdesetak sudionika Sabora bavili su se pitanjima demokracije, slobode, ekonomije i nacionalizma u Europi.

Na Saboru su ponovno istaknuta načela na kojima treba graditi Europu. Prvo, poštovati dostojanstvo ljudske osobe s temeljnim pravima koja joj pripadaju. Drugo, uvažavati „načelo supsidijarnosti“ po kojemu viša instanca ne smije oduzeti nižu one uloge koje niža može uspješno ostvarivati. Treće, držati se načela solidarnosti po kojemu jači mora pomoći slabijemu! Četvrto načelo ističu hrvatski biskupi, kardinali Kuharić i Puljić te biskup Komarica, pravo na dom i domovinu.

Uvodno predavanje o sadašnjem povijesnom trenutku koji traži aktivnu ulogu kršćana u izgradnji demokracije održao je kapucin prof. dr. Tomislav Šagi-Bunić. Kao slojevit problematiku iznio je hrvatsko iskustvo suodnosa osjećajâ vjerske i nacionalne pripadnosti koji se danas ne mogu poistovjećivati.

Odgovor je: civilizacija ljubavi

Govor o slobodi danas polazi od slobode pojedinačne ljudske osobe, kojoj treba i

omogućiti da može svoju slobodu ostvariti, ali bitno uključuje slobodu grupe kojoj se pojedinac smatra pripadnikom te se s njome identificira. Identifikacija pojedinca s grupom naziva se svijest. Postoji religijska svijest, ali je nacionalna svijest tijekom našega stoljeća zadobila glavno mjesto.

Marksizam je kroz komunistički pokret pokušao promovirati na prvo mjesto organizacije života, tzv. klasnu svijest i tako izbrisati nacionalnu svijest, ali u tome nije uspio. Na razvaline komunizma vratila se nacionalna svijest, zaključio je prof. Šagi-Bunić te dodao kako je poslije I. svjetskog rata divljanje nacionalne ideje (fašizam, nacizam) u Europi ugrozilo ne samo individualne slobode nego i (po rasizmu) pojam čovječnosti. Nakon pada komunizma, krenuo je „proces dehegemonizacije“, to jest proces oslobađanja malih naroda od hegemonije velikih i stvaranja suverenih nacionalnih država.

Prof. Šagi-Bunić govorio je i o „civilizaciji ljubavi“ kao nužnom smjeru prema kojem mora krenuti naša civilizacija. Citirao je nadbiskupa Alojzija Stepinca koji je uoči Drugog svjetskog rata 1939. govoreći na Radio Zagrebu otkrio polazište za promociju civilizacije ljubavi: „Što ste učinili jednome od moje braće, meni ste učinili“ (Mt 25,40) i proklamirao: „To je zakon Isusa Krista, od kojega ljepšeg nitko nije dao, niti će ikada dati!“. Papa Ivan Pavao VI. sažeo je poruku Drugoga vatikanskog sabora u riječi da Crkva u svakom čovjeku, posebno ako je njegovo lice postalo pro-

Slika za uspomenu iz Dubrovnik. Sudionici 4. Sabora viših europskih poglavara Dominikanskoga reda

zirno po patnji, vidi Isusa Krista, a budući da je Krist rekao: „Tko vidi mene, vidi i Oca“, Crkva u svakom čovjeku vidi Boga. U srijedu 2. travnja poslijepodne raspravljalo se o odnosu ekonomije i demokracije, globalizaciji trgovine te tržišnoj konkurenciji koja često gazi sva prava ljudske osobe. Predavanja su održali ekonomisti iz Lyona, dominikanci, fr. Hugues Puel i fr. Jean-Claude de Lavigne, potičući raspravu u kojoj mjeri ekonomski razvitak može pridonijeti stabilizaciji demokracija u Europi. Razvitak mora biti popraćen brigom za socijalnu pravdu; svima osigurati osnovne potrebe: hranu, dom te osobna i društvena prava.

Europska Unija i njezine države članice, istaknuto je, ne uspijevaju riješiti socijalne probleme među kojima se ističe 18 milijuna nezaposlenih. S jedne strane zapadnoeuropske države prihvatile su jedinstvenu ekonomsku politiku sporazumom u Maastrichtu (1987.), a s druge strane u njima jačaju nacionalizmi i otpor eurokraciji. U diskusiji je istaknuto kako Europa tek mora definirati svoj identitet.

Dominikanci i demokracija

U četvrtak 3. travnja u pet jezičnih skupina raspravljalo se o demokraciji unutar samoga dominikanskog Reda imajući u vidu društveni, politički, kulturni i ekonomski kontekst u kojem pojedine redovničke zajednice žive i djeluju. Istaknuto je kako je u dominikanskom Redu izrazito vidljiv demokratski način života i djelovanja, jer su u njemu demokratske institucije nazočne od samog osnutka Reda u trinaestom stoljeću. Demokracija je najbolje rješenje za razvoj ljudske osobe, i treba je više ugrađivati u već postojeće institucije. No demokracija se ne smije nikada smatrati dovršenom, ona je trajan proces, treba joj vremena, dijaloga i svijesti o suodgovornosti, uvijek polazeći od slobode i istinskog jedinstva kako na osobnoj razini tako i na razini zajednica. Zbog svoje višestoljetne demokratske baštine dominikanski Red osjeća se pozvanim uvijek iznova naviještati proročku

riječ u društvu u kojem živi, ali i u samoj Crkvi koja je inače ustrojena hijerarhijski. Dominikanci žele pospješiti ostvarenje Crkve kao Zajednice prema definiciji Drugoga vatikanskog sabora.

Raspravljajući o problemima i izazovima stvarne demokracije u specifičnom životu redovnika, iznešena su oprečna iskustva u Nizozemskoj, Portugalu, Mađarskoj i Češkoj. Ozbiljnu prepreku demokraciji u bivšim komunističkim zemljama čini nedostatak međusobnog povjerenja. Višegodišnji senator u Nizozemskom parlamentu dominikanac David Van Ooijen ukazao je na kompleksan utjecaj demokratskih gibanja na život u samostanu.

Predsjedajući večernjoj misi u katedrali, dubrovački biskup msgr. Želimir Puljić govorio je sudionicima Sabora kako kršćani sanjaju i žele Ujedinjenu Europu, ali obnova Europe „nije samo zadaća intelektualaca vizionara ili prosvijetljenih političara.“ „Zato sam vrlo znatiželjan što će sinovi sv. Dominika reći ovdje, u Dubrovniku koji je europski grad po svojoj kulturi i strukturi; pozivu i orijentaciji. Hoće li biti sposobni sanjati, stvarati i propovijedati o drukčijem svijetu?! Hoće li imati hrabrosti biti graditelji nove Europe?! Hoće li naći prikladna sredstva da mogu suvremenom čovjeku prenijeti spoznatu istinu?“ Biskup Puljić je poželio da svi budemo stvaratelji bolje sutrašnjice i graditelji čovječnije Europe.

U petak 4. travnja sudionike Sabora u Kneževu dvoru u Dubrovniku primio je župan dubrovačko-neretvanski dr. Jure Burić. Pozdravljajući dr. Burića dominikanski provincijal mr. Marinko Zadro istaknuo je kako je demokracija pravo svakog čovjeka ali i odgovornost za koju se čovjek mora brinuti te dodao: „Kada smo prihvatili Dubrovnik kao mjesto našega Četvrtog Sabora, imali smo u vidu mladu demokraciju koja je, nakon propasti komunističkog sustava, nastala u mnogim zemljama, među kojima je i Hrvatska. Kao dominikanci možemo se samo veseliti toj demokraciji i nadam se da će svaki dan svanuti sve više slobode za svakog

čovjeka koji živi ili će živjeti u tom dijelu Europe“.

Župan Burić ih je upoznao s ratnim stradanjima dubrovačkoga kraja: „Razumijemo da prije šest godina Europa nije bila sposobna prepoznati u nama ono što danas prepoznaje. Mi smo se stoljećima naoružavali samo kulturom. U jednom trenutku to više nije bilo dovoljno da bismo mogli opstati na ovim prostorima. S nama su za vrijeme opsade živjele tisuće rodaka onih koji su nas napali. Nikomu od njih nije ponestala ni dlaka s glave, a kamo li da se tkogod na njima išao osvećivati. Budući da ne postoji prikladna kazna kojom bi se kaznio strahoviti zločin srbijsko-crnogorskog agresora, kao kršćani i civilizirani ljudi, mi smo im oprostili. Ali nismo i ne možemo zaboraviti, da nam se to kojim slučajem nikad ne bi ponovilo. Ako mi nadete primjer da se bilo koja zemlja tako ponašala u ratu, zasramit ću se svojih riječi.“

U poslijepodnevrim satima sudionici Sabora obišli su ratom opustošene Konavle, i pored prirodnih i kulturnih ljepota hrvatskoga juga, upoznali se i sa strašnim posljedicama ratnih razaranja i mržnje.

Međunarodni značaj samostana u Bruxellesu

U subotu 5. travnja Sabor je raspravljao o praktičnim prijedlozima i inicijativama o međuprovincijalnoj suradnji i projektima Reda braće propovjednika na europskoj razini. Prihvaćena je hrvatska inicijativa da u rujnu sljedeće godine započne godišnji međunarodni filozofsko-teološki studijski tjedan mladih dominikanaca u Dubrovniku. Razgovaralo se o priprema za ovogodišnji Ekumenski susret u Grazu, koji organiziraju Vijeće protestantskih i pravoslavnih Crkava iz Ženeve te Vijeće europskih katoličkih biskupskih konferencija te o sljedećem kongresu o poslanju Reda braće propovjednika u Europi koji će se u Bariju baviti dijalogom s istočnim kršćanima. Sabor je pokrenuo inicijativu prerastanje samostana u Bruxellesu u samostan međunarodnog karaktera kao sponu Reda sa središnjim europskim ustanovama. Raspravljajući o položaju dominikanaca u zemljama rastućeg islamskog fundamentalizma, istaknuto je kako je Red odlučan sačuvati i ojačati svoju miroljubivu i nenasilnu nazočnost u Alžiru, Iraku, Maroku, Libanonu i Jordanu, a osobito u Egiptu gdje djeluje dominikanski znanstveno-istraživački centar za istočne studije. Skup je izrazio svoju solidarnost s dominikancima u Albaniji i Bosni.

Sljedeći, Peti sabor europskih dominikanaca održat će se 1999. u Poljskoj.

Petar Marija Radelj i Anto Gavrić, Fribourg

Dominikanski poglavari su raspravljali o svome budućem djelovanju u Europi

EKIPA DUŠOBRIZNIŠTVA ZA HRVATE I „ŽIVE ZAJEDNICE“ BORAVILA U SARAJEVU ZA VRIJEME PAPINA POSJETA, TE NAPRAVILA MALU TURNEJU KROZ BOSNU

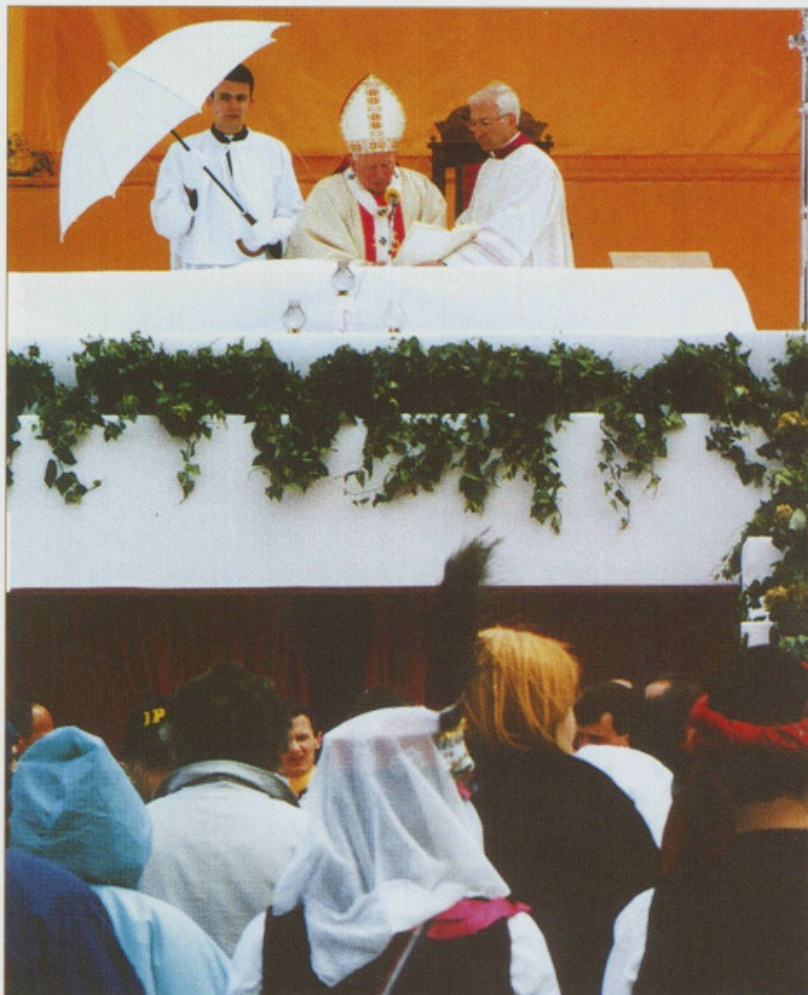
Ovo Sarajevo nije doživjelo

Reportažne sličice s putovanja po Bosni i s dočeka Pape u Sarajevu

I da se termini nisu tako lijepo složili, išli bismo u Sarajevo. Naime, odmah po svršetku Pastoralnog skupa u Opatiji, uputili smo se u Sarajevo, preko opustošene Like, koja se ubrzano obnavlja (Josipdol, Plaški, Saborsko), pa preko Bihaća, Petrovca i Ključa, stigli smo u Jajce, gdje smo napravili stanku. Na području srpskog entiteta, kod Mrkonjić Grada, nismo imali poteškoća, osim što smo policajce dvaput „počastili“ s po 10 maraka. U Jajcu smo razgledali ruševine samostanske i župne crkve, a u Podmilačju ostatke razorenoga svetišta sv. Ive Krstitelja. Potom smo zastali u Novoj Biloj, gdje smo na brzinu vidjeli improviziranu bolnicu u prostorijama župnoga centra, kao i novu bolnicu u izgradnji. U Vitezu smo večerali „s nogu“.

Euforija među katolicima

U Sarajevo smo stigli oko 22 sata. Primio nas je i ugostio franjevački samostan sv. Ante na Bistriku. Ujutro, 13. travnja, osvanuo je snijeg. Prije podne smo razgledali grad, u kojem je bila primjetna sigurnosna uznemirenost. Ulice su očišćene i ukrašene. Ima puno Papinih plakata i postera. Na nekima su dopisane vrlo ružne riječi. Ipak, grad se očito dobrodušno pripravo za dolazak uglednoga gosta iz Vatikana. Novine, radio i televizija su puni vijesti i posebnih priloga o Papi. Među katolicima vlada zamjetna euforija. Istodobno se na nekim sporednim tržnicama prodaju kur-

Takvu studen, koja se uvlačila u kosti, i najzdravijima je bilo teško izdržati. Ni Papa nije imao posebnu zaštitu, osim jednog običnog kišobrana. Ali, kao što se on nije žalio na hladnoću, nije se tužilo ni preko 50 tisuća vjernika koji su bili na stadionu.

Foto: Marijan Karaula

Fra Anto Batinić, urednik „Žive zajednice“, za vrijeme Papine mise na stadionu Koševo

Djelatnici Hrvatskoga dušobrižništva iz Frankfurta proveli su u Sarajevu puna tri dana. Slika za sjećanje s Baščaršije: fra Bernard Dukić, Ljubica Markovica, Antonija i Toni Tomljanović.

Bilo je bojazni da se stadion Koševo neće napuniti. Ali, mnoštvo od preko 50 000 vjernika iz svih krajeva Bosne i Hercegovine stiglo je u Sarajevo unatoč svemu. Kao što su vjernici bili oduševljeni, zasigurno je i Papi bilo srce na mjestu kad je vidio mnoštvo koje ga razdragano pozdravlja.

banski ovnovi. Oko 14 sati javljaju da su pronađene mine ispod jednog mosta kuda će proći Papa. Prevladava mišljenje da se radi o policijskom triku. Uspjeli smo ući u katedralu. Papa je već sletio na butmirsku zračnu luku. Pratimo govore na monitorima postavljenim u katedrali. Pozdravi s kardinalom i političarima. Govori. Papamobil se kreće kroz sablasno Sarajevo, i evo ga pred katedralom. Ivan Pavao II. doživio je ovacije već u samoj katedrali, prepunoj svećenika, redovnika i redovnica, bogoslova i sjemeništara. Svako bi Papi želio biti što bliže, rukovati se s njim. Svijeća mira se dvaput gasi. Valjda to nije loš predznak. Svaka Papina riječ ima posebno težinu, kao i uzgredni dodaci na talijanskom.

Što su vjernici rekli na Koševu?

U nedjelju ujutro Papa se odvojeno susreo s predstavnicima Srpske pravoslavne Crkve, te s vjerskim vođama Islamske i Židovske zajednice, kao i s političkim predstavnicima svih triju konstitutivnih naroda u BiH. Ali na stadionu Koševu bio je glavni događaj. Koševo se pamtilo po sportskim događajima, napose po olimpijadi. Za Hrvate BiH ono će se ubuduće pamti ti po neponovljivoj Papinoj misi, 13. travnja 1997. I po nevjerojatoj studeni, snježnoj mečavi. Svojim dolaskom na stadion Koševo Hrvati BiH su potvrdili da je BiH i njihova zemlja. Dok se narod skuplja, stadionom odjekuje „šalom, šalom“ VIS-a „Jukić“, koji je pjesmom i svirkom zagrijavao promrzle vjernike. Vjernici su zapravo sami stvarali štimung u čekali vrhunac. Na svakom koraku nevjerojatne mjere sigurnosti: u zraku su NATO-vi borbeni helikopteri, a posvuda tajni agenti, snajperisti, redari, policajci.

PAPST JOHANNES PAU

I dok se stadionom orilo „Bože moj dopusti mi, aleluja, mira tvog da budem glas aleluja“, Papa je bio pred stadionom, a s pjesmom „U onaj dan kad Gospod Bog...“, i „Kriste u tvoje ime sad smo ovdje svi...“ već je pravio pozdravni krug papamobilom unutar stadiona. Nitko nije ni htio a niti mogao prikrivati erupciju oduševljenja, radosti, sreće. Pljeskanje, mahanje desetinama tisuća vatikanskih i hrvatskih zastavica, cijeli stadion se pretvorio u jedno srce i jednu dušu.

Ispred oltarske tribine, na travnjaku, mnoštvo mladih i starijih u raznovrsnim hrvatskim narodnim nošnjama. Gotovo svaki gradić u Bosni ima vlastitu narodnu nošnju.

U sarajevskoj katedrali Papa je u subotu 12. travnja predmolio Večernju molitvu, s biskupima, provincijalima, svećenicima, časnim sestrama, bogoslovima i sjemeništarcima

„Ovo Sarajevo nije doživjelo“, moglo se čuti s više strana. Ulicama glavnoga grada BiH kretale su se desetine tisuća bosanskohercegovačkih Hrvata katolika u raznim hrvatskim narodnim nošnjama. Sarajevo je i hrvatski grad.

Papi ključevi grada Sarajeva

Na početku mise, dok je kardinal Puljić pozdravljao Papu u bijelom, Papu iz Bijele Hrvatske, usuo je bijeli snijeg nad bijelim gradom. U Papinoj propovijedi umirujuće i ohrabrujuće su djelovale riječi da svi ljudi dobre volje imaju zagovornika u Isusu Kristu, da se godine rata, mržnje i nesnošljivosti nikada više ne ponove, da Sarajevo i BiH treba da budu uzor suživota, suradnje i mira među različitim narodima i vjerama, da oprostimo i zatražimo oprost. Bosna je obdarila Papu zlatnim odljevom kamena crkve u Vrhbosni, umjetničkom slikom Pape u Bosni, narodnom nošnjom iz Travnika i bosanske Posavine, hostijama i misnim ruhom, knjigama, a Hercegovina misnim vinom, medom, kadu-

Papa na sarajevskim ruševinama. Papini posteri i plakati mogli su se vidjeti po cijelom gradu. Neki su bili išarani nepristojnim riječima, ali to nije moglo pomutiti glavni dojam: Sarajevo je ipak radosno i dobrodušno dočekalo Papu koji je po prvi put u povijesti došao u BiH.

U Sarajevo je na posebni Papin poziv stigao i generalni mistar Franjevačkog reda Hermann Schallück; iza njega bosanski provincijal fra Petar. Anđelović i hercegovački fra Tomislav Pervan.

Biskupi iz Republike Hrvatske, na čelu s kardinalom Kuharićem, srdačno su pozdravljeni na stadionu Koševo.

ljom i maslinovim uljem, odljevom Humčke ploče... Sarajevski župan predao je Papi ključeve grada Sarajeva.

Potom je opet usuo nevjerojatno gusti snijeg praćen snažnim vjetrom. Ivan Pavao II. je sve stojički podnosio, kao i nazočni vjernici. Nakon završnih govora, blagoslova kamena temeljaca za nove crkve u BiH, s Koševa su se prema centru grada slijevale rijeke ljudi, a glasno se čula drevna hrvatska pjesma, i ganga, i bečarac, i kupreški napjev. „Ovo Sarajevo nije doživjelo“, u suzama je ganutljivo rekla jedna Sarajka. A jedan mladi Hrvat je dugo vrebao kada će Papa izići na sporedni izlaz sarajevskog Kaptola (Ordinarijata), rekavši: „Čekam ba da ga vidim, pa onda mogu umrijeti“.

Sarajevo je kasno popodne ispratilo Papu. Na ulicama je bilo puno ljudi, više nego što se i očekivalo. Mi smo i te večeri razgledali grad i njegove ratne rane. Teško ali polako zacjeljuju. One u dušama još teže. Sutradan, 14. travnja, posjetili smo Franjevački provincijalat u Sarajevu i obnovljenu velebnu zgradu Franjevačke teologije na Nedžarićima. Potom smo usput razgledali novu župnu crkvu u Kiseljaku i dakako kušali kiseljačke pogačice s kajmakom. Na ručak smo prispjeli u franjevački samostan u Fojnici. Pomolili smo se za pokojne mučenike, fra Nikolu Miličevića i fra Leona Migića, koje je usred samostana ubila ruka mržnje. Kavom smo posluženi u franjevačkom sjemeništu u Visokom, odakle smo preko Kladnja, Tuzle i famoznog koridora stigli u Tolu kod Orašja. Na večeru nismo bili najavljeni, ali smo večerali kao da smo se najavili. Bosni smo rekli doviđenja na skeli koja nas je preko Save prevezla u Hrvatsku.

Tekst i snimke: A. Batinić

▲ S Papom u srcu. Susret s papom Ivanom Pavlom II. mnogi su doživjeli kao veliki Božji dar.

◀ Na Koševu se moglo vidjeti bogatstvo hrvatske etnografske baštine u BiH. Mladi iz Uskoplja (G. Vakufa) u tipičnim narodnim nošnjama toga kraja.

U Sarajevu možda nikad nije više bilo toliko hrvatskih obilježja. Mladi se nisu bojali ni doći u Sarajevo, niti pokazati svoju vjersku i nacionalnu pripadnost.

SVETOM OCU PAPI PRIGODOM NJEGOVA DOLASKA U SARAJEVO

Daruj Bože mir u Bosni

Bosno moja napačena,
obišlo te ljudi dosta,
evo, sada očekuješ,
najdražega svoga gosta.
Sav u bijelom, prepun Duha,
u srcu nam dar donosi,
pogled Kristu on uzdiže,
i od Krista mir nam prosi.
Moleći za Božju milost,
u oku mu suza rosi,
daruj Bože mir ljudima,
daruj Bože mir u Bosni.
Poslušajmo što nam ovaj
dobri čovjek poručuje,

mržnja kvari sve odnose,
a praštanje pobjeđuje.
Danas ova zemlja slavi,
zar to nije Božji dar,
u miru nas sad pohodi,
Sveti otac, Poglavar.
Hrvatski je narod sretan,
pristigao sa svih strana,
da pozdravi dragog gosta
što dođe iz Vatikana.
Osjećamo Vašu ljubav
i dobrotu, Oče Sveti,
kličemo ti iz sveg srca
hvala Vama na posjeti.

Branka Barišić, Hrastovi/Brestovsko

Kažu da im je u Varešu uglavnom dobro i da ga ne žele napuštati, unatoč brojnim pritiscima i poteškoćama.

▼ Toga je dana Sarajevo potuklo mnoge rekorde, pa možda i onaj da je tada u tom gradu boravilo najviše časnih sestara u njegovoj povijesti.

Koga volimo

Na ovo pitanje daje nam dobre odgovore već slavni grčki filozof **Aristotel** (384.–322.). Stoga ćemo navesti njegove odgovore na ovo svagdašnje pitanje, iz njegova djela **Retorika, II. 4,1–27.**

Evo koga sve volimo:

1. volimo prijatelja i onoga tko nas voli,
2. volimo one koji su nam učinili neko dobro,
3. volimo one koji nam žele učiniti neko dobro,
4. volimo prijatelje naših prijatelja,
5. volimo one koji vole ljude koje mi volimo,
6. volimo one koji imaju iste neprijatelje kao i mi,
7. volimo one koji mrze one koje i mi mrzimo,
8. volimo ljude koji vole pomagati u novcu, darežljive,
9. volimo nenametljive,
10. volimo one s kojima želimo biti prijatelji,
11. volimo one s kojima je ugodno provoditi život i dane,
12. volimo one koji se znaju šaliti i prihvatiti šalu,
13. volimo one koji uvažavaju naše dobre osobine,
14. volimo ljude koji djeluju otmjeno pojavom,
15. volimo one koji nisu skloni koriti nas zbog naših prijestupa,
16. volimo one koji nisu zlopamtila i lako se izmire,
17. volimo one što ne klevetaju i ne gledaju samo loše strane,
18. volimo one što nam ne proturječe kad smo ljuti,
19. volimo one koji nam iskazuju pozornost i divljenje,
20. volimo ljude slične nama po zanimanju,
21. volimo one koji imaju iste želje, koje ne smetaju našim,
22. volimo one pred kojima se ne moramo stidjeti,
23. volimo one koji u nečemu dobrom pomažu,
24. volimo one koji jednako vole u nazočnosti i nenazočnosti,
25. volimo one koji su srcem i dušom odani nama,
26. volimo one koji se pred nama ne pretvaraju,
27. volimo one koji nam ne ulijevaju strah u kosti,
28. volimo one u koje se možemo pouzdati,
29. volimo one koji ne žive na tuđi račun,
30. volimo one koji se raduje našem dobru,
31. volimo one koji s nama suosjećaju bol radi nas,
32. volimo one koji nas hvale
33. volimo one koji nas vole više nego druge,
34. volimo one koji drže do nas,
35. volimo one koji nas brane i štite,
36. volimo one koji ne daju govoriti protiv nas.

Si vis amari, ama! (Seneca, Ep. 9,6).

Willst du geliebt werden, so liebe!

Ako želiš biti ljubljjen, ljubi! **Nediljko Jerkan**

HRVATSKI ODISEJ – POESIE

Ne čuje se zvono s Radešina

*Ne čuje se zvono s Radešina
sa zvonika svetog Mihovila
Ne čuje se bečarac ni ganga
Ta radeška tako pjesma draga.*

*Nema više rakije ni vina
s rodne grude naših Radešina*

*Zapališe dobra nam otaca
nema pitke vode iz Dolaca.*

*Bože dragi, dal ćemo i kada,
pokraj crkve na Radeškom brijegu
zapjevati koliko nas ima
onu našu pjesmu s Radešina.*

*Selo moje, Radešine drage,
bez bijeloga stada i pastira
razoriše naše kuće drage
ne možemo bez tvojega mira.*

*Ma gdje bio, gdje živio
dok za tvoje znao ime
ostat ćeš u mojoj duši,
selo moje, mile Radešine.
Željko Šilić, Pfungstadt*

Zenit sreće

(Duški za jedan običan dan)

*Tebe mogu samo voljeti
Bezuvjetno
Beskrajno
Kao što čedo u utrobi voli
Jer ne poznaje
kušnju ljudsku
Kao što oblak kišu voli
More svoju plavet
Planina jeku.
Ja te mogu samo voljeti
Jednostavno
Jer ne znam drugo
Nego te voljeti.
Vjeruj, kad si pored mene
Počasćen sam*

tvojom blizinom

*I u trenu zora se rada
Iz kristalnog iverja
i sunčeve prašine
Zrake ljubavi hrle
Ka zenitu sreće.*

Dalibor Perković

Pred raspelom

*Stadoh pred raspelo
I pitah se:
Koliki je raspon Gospodnjih ruku?*

*Neki glas milo mi reče:
Pogledaj oko sebe,
Između dva dlana svijet malešan leži;
Cijeli svemir pod mojim je okriljem!
Nigdje praznine. Nigdje crne rupe. **Dalibor Perković***

Kad bih mogao nazad u san

*Kad bih mogao nazad u san
U to blaženo stanje bezbrižnosti
Trčao bih bosonog po rosnim pašnjacima,
Slavio svaki izlazak sunca
Kao da je posljednji,
Brojio zvijezde
Kao pastir svoje ovce,*

*Lovio krijesnice
I opet ih puštao.
Kad bih mogao nazad u san
U to blaženo stanje bezbrižnosti
smijao bih se,
smijao do suza...
Vremenu koje mi ne može nauditi. **Dalibor Perković***

Sudionici Pastoralnog skupa posjetili su na svome izletu i drevni gradić Omišalj na otoku Krku.

Foto: A. B.

U Opatiji možda nikad kao tih travanjskih dana nije bilo toliko svećenika, redovnika i redovnica, te crkvenoga osoblja općenito. Njih oko 170 okupilo se na redovitom godišnjem Pastoralnom skupu, koji priređuje Dušobrižništvo za Hrvate iz Frankfurta. Skup je počeo zajedničkom misom u kongresnoj dvorani hotela „Adriatic“, a predvodio ju je i propovijedao mons. Antun Tamarut, riječko-senjski nadbiskup. Pozdrave sudionicima skupa uputili su potom fra Bernard Dukić, mons. Vladimir Stanković, izaslanik primorskogorskog župana prof. Ivan Lenca, gradonačelnik Opatije dr. Alex Luttenberger, referent za strance biskupije Mainz Bernd Krämer, savezni glasnogovornik hrvatskih socijalnih radnika u Njemačkoj Marko Žarić, a pismene pozdrave poslali su dr. Pero Sudar pomoćni sarajevski biskup i predsjednik Vijeća za migraciju BK HR i BiH, te mons. Prassler, nacionalni direktor za inozemno dušobrižništvo iz Bonna.

Društvena i moralna razdrobljenost hrvatskoga društva

Prvo predavanje pod naslovom „Društvena i moralna razdrobljenost hrvatskoga društva“ izazvalo je posebnu pozornost svih nazočnih, a izložio ga je prof. dr. Zvonimir Lerotić, s fakulteta za sociologiju

Isus Krist i za treće

U opatijskom hotelu „Adriatic“ održan redoviti godišnji pastoralni skup hrvatskih svećenika i pastoralnih suradnika europskih hrvatskih katoličkih misija.

životu, da prevladava načelo utilitarizma i konzumizma. Nagli razvoj kapitalizma u Hrvatskoj ima značajke „divljeg“ kapitalizma, jer je razdrobio hrvatsko društvo na razne skupine bez međusobne povezanosti i bez nužnih moralnih okvira, te je prouzročio veliki jaz između novopečenih bogataša i siromašnih. Crkva bi morala pokrenuti proces pobijanja ideologija i uvođenja kršćanskoga morala u društvo. Gradanski ili kršćanski moral hitno je potreban mladom hrvatskom društvu, jer se rastakanjem morala rastače i samo društvo. Zato je svakoj državi, pa i Hrvatskoj, potrebno: politički pluralizam, visoki

Dr. Anton Tamarut, riječko-senjski nadbiskup

Dr. Aldo Starić

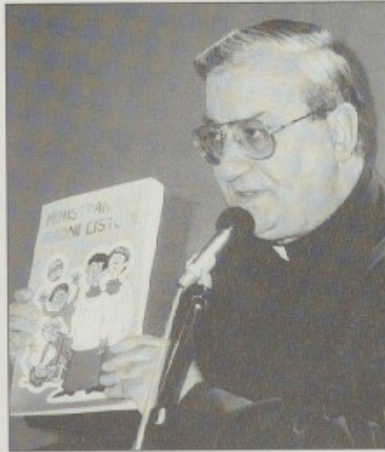
ju i političke znanosti Sveučilišta u Zagrebu. On je ustvrdio da suvremenom društvu općenito nedostaje duhovnosti u javnom

standard i blagostanje, brzo bogaćenje, slobodno poduzetništvo i moralni kodeks, sloboda savjesti i medija, tolerancija.

Ugodna razgovora i smijeha nije nedostajalo: sestra Rozarija Župić, don Živko Kustić i fra Gabrijel Mioč.

Foto: A. B.

Mons. Dinko Popović govorio je o pripravi Crkve u Hrvata za proslavu Velikoga jubileja

Isus Krist: suvišak ili tajna

Drugo predavanje, „Isus Krist od suviška do tajne“, održao je dr. Ivan Šarčević, profesor Franjevačke teologije iz Sarajeva. Isus Krist se ni danas ne da odrediti. U današnjem svijetu vlada religiozna ravnodušnost, kršćanska neprepoznatljivost, nejasni teizam i monoteizam. Suvremeni čovjek izgubio je dimenziju tajne. Problem današnjega čovjeka nije samo Bog nego i sam čovjek, koji je zavađen i sa sobom i s drugima. Isus Krist je začudujući besplatni dar, koji se daruje samo radi drugih i njihova dobra, njihove sreće, spasenja.

izor sućljeće

Glavna tema: „Ususret trećem tisućljeću. Godina Isusa Krista“. Sudionici skupa obišli i Goli Otok.

I na ovom skupu bio je veliki broj redovnica.
Foto: Lj. M.

Vjerovati Isusu Kristu danas

Dr. Ivan Šporčić, profesor Visoke bogoslovne škole u Rijeci, izložio je temu „Isus Krist: nasljedovanje i eshatologija“. Uskrsnuće je temelj kršćanske vjere. Isus Krist je prošao, odnosno nadišao, tešku ljudsku stvarnost patnje, boli, pa i smrti. Taj prolaz je osloboditeljski, odnosno spasenjski čin za sve ljude. Takvoga Isusa, Krista, potpunoga čovjeka, posrednika između Boga i ljudi, valja nasljedovati svima onima koji žele biti njegovim sljedbenicima.

Dr. Aldo Starić, s KBK u Zagrebu, izložio je problem vjerovanja u Isusa Krista u današ-

nacionalne razine, a predloženo je da se u ove akcije uključi i hrvatska dijaspora.

U slobodnom večernjem terminu, 8. travnja, održana je na trenutke žučna rasprava o poteškoćama i dilemama vezanim za povratak hrvatskih izbjeglica iz BiH iz zapadnoeuropskih zemalja. Položaj izbjeglica u pojedinim zemljama opisali su pojedini svećenici i pastoralni suradnici iz tih zemalja. Dileme je izazvala nemogućnost povratka u vlastite kuće u BiH, te prijedlozi da se izbjeglice (privremeno) naseljuju u tuđe napuštene kuće i u BiH i

u Republici Hrvatskoj. Ustvrdeno je da je crkveni i hrvatski nacionalni interes da se hrvatske izbjeglice vraćaju ponajprije u BiH, ali, ako to iz određenih razloga nije moguće, onda je poželjno da se nasele u Hrvatskoj. Ipak, o povratku i mjestu življenja mora osobno i odlučiti svaki prognanik i izbjeglica.

Na ovom mjestu neizostavno valja navesti i večernji susret, 9. travnja, kada se fra Bernard Dukić, nakon 25 godina rada kao naddušobrižnik i organizator ovakvih skupova, oprostio od sudionika ovoga pastoralnoga skupa. Otvoreno priznanje, pjevajući pjesmu „Fala“, odali su mu svi nazočni. U ime svih riječi zahvale uputio mu je mons. Stanković.

U četvrtak, 10. travnja, sudionici skupa su imali studijsko putovanje po otoku Krku, a brodom su posjetili i zloglasni Goli Otok. Stručni vodič putovanja bio je vlč. Franjo Velčić, župnik u Omišlju na Krku. U petak, 11. travnja, bio je razlaz, a neki su svećenici otišli izravno u Sarajevo na doček pape Ivana Pavla II.

A. B.

Ivan Šarčević

Bernd Krämer

Prof. dr. Zvonimir Lerotić

njem svijetu. Osobine vjerovanja i vjernika u današnjoj Hrvatskoj, pa i u iseljeništvu, određuje i nova politička situacija. Dok je u vrijeme komunizma vjerovati značilo biti protiv ondašnjeg sustava, sada bi u prvom planu trebao biti sadržaj kršćanske vjere. Ni Crkva se još nije navikla od negdašnjeg „biti protiv“, izlagati i navješćivati konkretnu vjeru u Isusa Krista i njegov spasenjski navještaj. Iako je nazočna u medijima, Crkva je ipak na marginama društva sa svojom bitnom vjerskom porukom.

Priprava Crkve u Hrvata za treće tisućljeće

Umjesto odsutnoga krčkog biskupa mons. Josipa Bozanića, izvješće o pripravi Crkve u Hrvata za Veliki jubilej proslave trećeg tisućljeća podnio je mons. Dinko Popović, riječki dekan i član nacionalnog odbora za obilježavanje toga jubileja. U planu su brojne akcije na svim razinama, od župa do

S ove stražarnice se nadziralo golotočko mučilište. Svećenici i pastoralni suradnici pomolili su se na Golom Otoku za sve žrtve, patnike i mučenike toga neljudskog komunističkog kazamata. Pjesma „Bliže o Bože moj“ dozvala je u sjećanje vapaje mnogih patnika koji su na tom mučilištu zadnju utjehu i snagu molili i nalazili u Bogu.

Foto: A. Batinić

Hrvatski tragovi u carskom

Hrvatska katolička misija u Aachenu obilježila je nizom manifestacija u protekla dva tjedna 30. obljetnicu postojanja i djelovanja. Vrhunac svečanosti zbio se u subotu 3. svibnja, kada je sarajevski nadbiskup i kardinal Vinko Puljić, predvodeći svečanu koncelebriranu misu, podijelio sakrament svete potvrde 52 krizmanika. Kardinal Puljić je krizmanicima poručio da ljubiti znači vršiti Kristove zapovijedi, te da je nesretan onaj koji ne ljubi. „Dok molim Duha Svetoga da side na vas, molim vas, da se nikad ne stidite svoga imena i ljubavi koja se žrtvovala za vas. Nemojte to pogaziti! Ako to pogazite, nemojte se čuditi ako ne nadete sreću“. Starijim gastarbajterima i izbjeglicama kardinal je potom kazao: „Otišli ste po svijetu. Ne znam hoćete li se ikada vratiti kući. Ali znam da su dolje vaše kuće, vaša imanja, groblja vaših majki, očeva i predaka“.

„Duše Sveti, vrati nas kući!“

Zatim je rekao da su biskupi Bosne i Hercegovine svoju pripravu za doček trećeg

Svečana priredba, nogometna utakmica, krizma. Mise zahvalnice slavili mons. V. Stanković i kardinal Puljić, koji je podijelio sakrament krizme 52 potvrđenika.

tisućljeća imenovali: „S KRISTOM U TREĆE TISUĆLJEĆE NA SVOJIM OGNIŠTIMA I U SVOJIM SVETIŠTIMA“. Taj naziv je ujedno jasna poruka ne samo prognanicima i izbjeglicama, nego i gastarbajterima i ostalim iseljenicima. „Duše Sveti, vrati nas kući!“, zavapio je na kraju propovijedi kardinal Vinko Puljić. Srdačno su ga pozdravili nazočni koji su tog subotnjeg popodneva potpuno ispunili crkvu sv. Petra, a posebice ga je pjesnički pozdravio voditelj misije fra Franjo Trogrlić, član provincije Bosne Srebrene, te mjesni njemački župnik i dekan Toni Jansen. Vjernici su bili ushićeni dolaskom kardinala Puljića, te misnim i krizmenim slavljem. Mladi krizmanici su kardinalu kao misne darove pri-

nijeli kruh, grožđe i vino, ali i grumen fojničkoga kristala, te dar svih krizmanika, tj. novčanu svotu od 1 500 DM. Župa sv. Petra i župni Jansen darovali su kardinalu nekoliko velikih svijeća.

„Ja oboli, majko u tuđini“

Svečana priredba u povodu 30. obljetnice Misije održana je sedam dana ranije, 26. travnja u Geulen-Saaltheater. Uspješno ju je vodilo šarmantni voditeljski par Vesna Rušev i Krešimir Radnić. Tom prigodom goste su pozdravili župnik Trogrlić, dekan Jansen, gosp. Draženko Primorac, predstavnik Hrvata u veleposlanstvu BiH u Njemačkoj, Dieter Griemens, voditelj dušobrižništva za inozemce u biskupiji Aachen, fra Bernard Dukić, delegat za

One su još u vrijeme Titova režima pjevale pjesme protiv Tita i komunističke diktature.
Fotos: A. Batinić

Dieter Griemens referent za strance u biskupiji Aachen

NOGOMETNA UTAKMICA Misija: Ugostitelji 3:4

U povodu proslave 30. obljetnice HKM Aachen, u subotu, 26. 4. 1997. u 14 sati održana je utakmica ekipe HKM Aachen i ekipe hrvatskih ugostitelja s područja Aachen-Jülich-Düren. Posebno iznenađenje pripremio je vođa ekipe HKM Aachen gosp. M. Berić pozvavši voditelja HKM Aachen fra F. Trogrlića da zaigra za misijsku ekipu. Svoj nastup fra Franjo je okrunio jednim pogotkom i time pokazao da nije zaboravio igrati nogomet niti davati golove.

Pobjednik ovog izuzetno zanimljivog susreta bila je ekipa ugostitelja (4:3). Ekipa HKM Aachen je čestitala na kraju susreta pobjedniku.

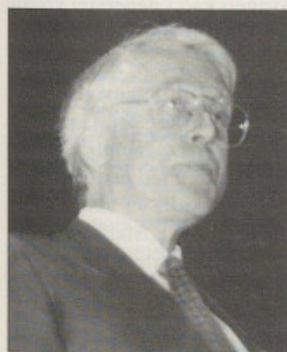
SIJE

gradu

Vrijedne domaćice Misije Aachen pripravile su i svečanu tortu s brojem 30, kao znakom obilježavanja 30. obljetnice Misije. Tortu je načeo mons. V. Stanković, a pomogli su mu fra F. Trogrić i gosp. J. Pavešić.

hrvatske svećenike u Njemačkoj i fra Anto Batinić, izaslanik bosanskog franjevačkog provincijala fra Petra Anđelovića, te fra Tomislav Čačić, jedan od ranijih voditelja Misije. Pozdrav i čestitku hrvatskoj zajednici u Aachenu uputio je pismeno aachenski biskup dr. Heinrich Mussinghoff, a pročitali su ga voditelji priredbe. Oni su također pročitali čestitku fra Bože Lovrića, prvoga voditelja Misije, koji sada djeluje u Metkoviću, te brzojav gradonačelnika grada Aachena. U prigodnom programu nastupili su „Croatia Ensemble“ iz Frankfurta, gitaristički trio Misije (Denis, Branimir i učitelj Darko) i guslar Marko Galić. Guslar Galić je otpjevao pjesmu pod nazivom „Ja oboli, majko u tudini“. Kratki pregled povijesti Misije izložio je pastoralni suradnik Ivan Rušev. Mala prognanica iz jajca i ministrantica Luca Cvitić deklamirala je poznatu pjesmu „Hrvatska“ Drage Ivaniševića. Za dobro raspoloženje i zabavu do ponoći pobrinula se grupa „Status Cro“ iz Frankfurta.

Dekan
i župnik
župe
sv. Petra
Toni Jansen

Crkva u Hrvata u dijaspori:

192 misije,

252 svećenika,

103 časene setre i 187 suradnika

Sutradan, 27. travnja, središnju misu na hrvatskom jeziku predvodio je mons. Vladimir Stanković, ravnatelj hrvatske inozemne pastve. Koncelebriralo je više svećenika te dakon Ivan Sunara. Za sviranje i pjevanje i ovoga puta se brinula Vera Cernić. Govoreći o hrvatskom iseljničtvu, mons. Stanković se osvrnuo i na hrvatsku katoličku misiju u Aachenu, gdje je 1980. bilo oko 2000. Hrvata, sada ih je oko 4000. U 30 godina djelovanja Misije kršteno je 617 djece. „A za sve hrvatske katolike izvan domovine Crkva je ustanovila 192 župe-misije (jedna od njih je ova u Aachenu); i u tim župama-misijama djeluje 252 svećenika, 116 crkvenih socijalnih radnika, odnosno sve osoblje u našim misijama na svim kontinentima broji 542 ljudi; 252 svećenika, 187 laika i 103 časne sestre.

(Medu njima je i 14 franjevac iz sarajevske franjevačke provincije iz koje je i vaš fra Franjo)“, rekao je mons. Stanković. Misi je bio nazočan i gosp. Josip Pavešić sa suprugom Katarinom, savjetnik u veleposlanstvu RH u Bonnu. Vrijedne domaćice su nakon mise priredile svečani ručak za uzvanike i članove župnoga vijeća.

Završni čin obilježavanja 30. obljetnice Misije bio je u nedjelju 4. travnja, kada je misu zahvalnicu slavio i propovijedao fra Anto Batinić. Tom je prigodom fra Franjo još jednom osobito zahvalio svima koji su na bilo koji način pripomogli u organizaciji proslave 30. obljetnice Misije, pri čemu su se posebno istakli njegovi najbliži suradnici. Na koncu valja reći da je kardinal Puljić održao u subotu i tiskovnu konferenciju za mjesne medije, a primio ga je i aachenski biskup Heinrich Mussinghoff. Tiskovnoj konferenciji prisustvovao je i prof. dr. Zoran Jašić, hrvatski veleposlanik u Bonnu.

A.B.

Zajednička slika krizmanika s kardinalom Puljićem.

BERLIN

Mladež pokreće

Berlinska nadbiskupija organizirala je u Don-Bosco-Heimu u Berlinu od 15.-16. travnja susret svih svećenika i laika (pastoralnih referenata i referentica). Susret je održan pod motom „Mladež pokreće“. Kroz ta dva dana svećenici i laici slušali su predavanja o mladima i raspravljali o pastoralu mladih u nadbiskupiji Berlin. Predavanja su održali prof. dr. Hartmut M. Griesse („Sociološki pristup“) i prof. dr. Agnes Wuckelt („Pastoralno teološki pristup“ i „Perspektive“). U radnim grupama kojih je bilo 10 bilo je ponuđeno 10 tema: Mladi i glazba; Mladi i droga; Mladi i mediji; Televizija, serije; Mladi u školi; Mladi u izobrazbi, studiju i nezaposlenosti; Mladi usred ekstremnih religioznih oblika; Nasilje mladih i politički ekstremizam; Mladi u partnerstvu i seksualnosti; Mladi i obitelj; Mladi stranaca.

Svim sudionicima bio je ponuđen bogat informacijski materijal o radu s mladima.

U zajedničkim razmišljanjima drugoga dana govorilo se o mogućnostima konkretnog oblikovanja rada mladih u dekanatima i regionalnim grupama.

Jedan svećenik ispred nadbiskupije Berlin informirao je o projektu nadbiskupije Berlin koja se obvezala pomagati Sarajevo, i to ne samo kršćane nego i muslimane. Na ostvarenje tog projekta pozvani su svi mladi u nadbiskupiji.

Završnu riječ imao je kardinal Georg Sterzinsky koji oba dana sudjelovao na susretu.

Regionalni sastanak hrvatskih svećenika

Na nedavno održanom regionalnom sastanku hrvatskih svećenika i pastoralnih suradnika u Berlinu raspravljalo se o različitim problemima koji opterećuju naše župne zajednice, a posebno o mladima koji su naša budućnost i za koje smo svi odgovorni. Stoga je posebno bila važna točka razmišljanja: „Zajednički pothvati i planovi u Njemačkoj za treće tisućljeće“.

Sudionici ovoga susreta mišljenja su da bi u Njemačkoj trebalo formirati Vijeće za katehezu koje bi dostavljalo svim misijama materijale i tako pomoglo u radu s mladima i djecom.

Bilo je predlaganja da ketekizmi za prvo-pričesnike i krizmanike budu dvojezični.

U pastoralnom radu trebalo bi raditi sistematski po godinama.

U pastoralnom radu trebalo bi raditi više s roditeljima nego s djecom, jer se u našim obiteljima sve više osjeća dekristijanizacija.

U svim misijama trebalo bi učiniti duhovnu obnovu, održati misije koje bi zahvatile djecu, mlade i obitelji. Hrvatske katoličke misije trebale bi međusobno organizirati susrete mladih, zatim mladih obitelji, ministranata itd.

U mjesecu svibnju bit će održane krizme u sljedećim misijama:

24.5. – HKM Göttingen, HKM Kassel – nadbiskup Marijan Oblak

25.5. – HKM Berlin – biskup Franjo Komarica

31.5. – HKM Hamburg – biskup Pero Sudar.

Koncert mješovitog zbora Gospe od Zdravlja iz Splita

U organizaciji HKD „Vladimir Fran Mažuranić“ iz Berlina, u Berlinu je od 24. travnja gostovao mješoviti zbor župe Gospe od Zdravlja iz Splita.

Pod ravnanjem fra Stipice Grgata, a uz orguljsku pratnju č.s. Zorislave Radić, zbor je izveo koncert pred punom dvoranom misijskog centra. Među posjetiteljima su bili i trojica hrvatskih konzula: generalni konzul gosp. Ilija Lukanović, konzul savjetnik gosp. Stjepan Staničić i konzulica savjetnik gospodica Mirta Mandić.

Ispred katedralnog zbora St. Hedwigs u Berlinu bila je prisutna gospoda Huder.

Program koncerta bio je podijeljen u tri dijela: hrvatske budnice, hrvatska popularna popijevka, duhovne skladbe. Koncert je završio pjesmom od V. Paljetka „Fala“. Program je vodila dr. Zdenka Weber. Zbor je pozdravio voditelj Misije fra Jozo Župić, a zahvalnu riječ izrekla je predsjednica HKD-a „V. F. Mažuranić“ gospoda Ana Wegener.

Nakon toga je VIS „Domino“, što ga je za vrijeme svoga dušobrižničkog rada u Berlinu osnovao fra Stipica Grgat, svirao za zabavu.

Zbor Gospe od Zdravlja pjevao je i u nedjelju 27. travnja na dvjema hrvatskim misama koje su slavljene u crkvama St. Clemens i St. Johannes. Ispraćeni su pljeskom od mnoštva vjernika za duhovno ozračje što su ga stvorili za vrijeme svojih nastupa. Nije ni čudo, jer zbor njeguje neobično bogat repertoar liturgijskih i inih crkvenih djela u presjeku od gregorijanskog korala do recentnih djela hrvatskih autora XX. stoljeća. Zbor je dosad zabilježio niz zapaženih gostovanja diljem domovine i u inozemstvu. Na kraju treba pohvaliti i širokogrudno srce hrvatskih katolika, kao i njemačkih, koji su gostoljubivo primili Splitsane u svoje domove.

Humanitarna zabava

U organizaciji zavičajnog kluba „Brodani“ iz Berlina, u Berlinu (Hardenbergerstr. 34), održana je 2. svibnja humanitarna zabava čiji je prihod namijenjen djeci dječjeg doma „Sveta Ana“ u Vinkovcima. Na zabavi su nastupili Vinkovčani: folklorni ansambl „Lisinski“, muška pjevačka grupa „Lipa“ i tamburaški sastav „Baje“. Mnogobrojne posjetitelje ove humanitarne zabave pozdravio je vinkovački gradonačelnik dr. Dražen Švagelj kao i generalni konzul Republike Hrvatske u Berlinu gosp. Ilija Lukanović.

Sutradan, 3. svibnja, u organizaciji istog kluba, u dvorani misijskog centra predstavljena je knjiga Davora Runtića „Tako smo branili Vukovar“. Pred punom dvoranom posjetitelja govorili su autor knjige Davor Runtić, novinarka Marija Petrinović i Mile Dedaković-Jastrebo.

Oni su zajedno odgovarali na mnoga postavljena pitanja vezana za obranu Vukovara, njegov pad i njegovu budućnost.

Jozo Župić

Splitski zbor Gospe od Zdravlja, pod ravnanjem fra Stipice Grgata, pozdravila je dr. Zdenka Weber
Foto: Ivek Milčić

KOBLENZ

Krštenje djeteta za oproštaj s Njemačkom

U crkvi sv. Franje u Koblenzu, gdje se svake nedjelje slavi misa i na hrvatskom jeziku, kršten je 16. ožujka Mladen Arambašić, drugo dijete Dragice i Radoslava iz župe Drinovci u Hercegovini. Kumovao je Walter Stengel, a sakrament krštenja podijelio je fra Bernard Dukić. Krsno slavlje nastavljeno je kasnije u krugu rodbine i prijatelja. Bio je to i svojevrсни oproštaj obitelji Arambašić s Njemačkom, jer im uskoro istječe „Duldung“, odnosno pravo privremenog izbjegličkog boravka u ovoj zemlji, te se vraćaju u krsne Drinovce. **Jakov Vranković**

HAMBURG

Pomoć djeci u Slavonskom Brodu

Teretni kamion s prehrambenim namirnicama, odjećom i namještajem u vrijednosti 7 400,- DM, dar djece iz Hamburga njihovim vršnjacima u Slavonskom Brodu, krenuo je 4. travnja iz Hamburga. Dobrotvorna pomoć prikupljena je zahvaljujući zauzimanju otaca dominikanaca, voditelja Hrvatske katoličke misije u Hamburgu, koji su vjernike zamolili da ovogodišnje korizmeno odricanje posvete djeci Slavanskog Broda za koju se brine Udruga katoličkih majki „Četiri plus“.

STUTTGART

Seminar za ministrante i „Večer hrvatskog Jadrana“ za Knin

Od 18. do 20. travnja 60 ministranata Hrvatske katoličke misije Stuttgart bilo je na trodnevnom seminaru u Eberhardzellu kod Biberacha. To je i godišnji seminar koji priređuje Misija za službenike oltara koji se svakog tjedna sastaju na pouke i probe u misijske prostorije. Ovog puta se samo polovica od ukupno 120 ministranata našla na seminaru kojeg su vodili: fra Ivan Čugura i s. Emilija Jasak. Tema seminara bila je: „Poziv i uloga ministranata u Crkvi“.

Tri nezaboravna dana ministranti su proveli u pjesmi, molitvi, kvizu znanja i igri i

na taj način još više zavoljeli ministrantsku službu.

„Noć hrvatskog Jadrana“, naziv je kulturno-zabavne priredbe koja je održana 20. travnja u Stuttgartu, u organizaciji Hrvatske katoličke misije. U dvorani DGB-Haus slavljeno su otvorili dječiji zbor pod ravnanjem časnih sestara Emilije i Nevenke, te jazz-grupa koju vodi gđica Marina Raspudić. Nakon aktivnosti Misije u programu su nastupili gosti iz domovine: ansambl „Bonaca“ iz Šibenika te hrvatski glazbenici iz Splita Joško Banov i pjevačica sjajnog glasa Zorica Kondža. U pravom blagdanu glazbe izvođači

nisu pjesmom plovili samo duž hrvatske obale već su zavirili u gotovo svaki kutak Lijepe naše. Oko 500 slušatelja posebno je uživalo u zajedničkim glazbenim brojevima Zorice Kondže i ansambla „Bonaca“ – slušali su ih gotovo s pobožnim mirom.

Organizirana je bila i tombola, a pokroviteljstvo nad koncertom preuzeo je generalni konzulat Republike Hrvatske kojeg je predstavljala gđa Zdenka Babić-Petričević, generalna konzulica. Čisti prihod ovog koncerta namijenjen je za izgradnju svetište Gospa Velikog Hrvatskog zavjeta u Kninu. **M.V.**

SPORT

WIESBADEN

„Hajduk“ osvojio prvo mjesto

Nogometaši wiesbadenskog nogometnog kluba „HAJDUK“ uvjerljivo su dva kola prije kraja prvenstva osvojili prvo mjesto u Kresligi B. Od 21 nastupa naši su nogometaši zabilježili sve pobjede. Nisu izgubili nijednu utakmicu, a jednu su dobili čak s 11:0. Postigli su 111 pogodaka, osvojili 66 bodova, a primili samo 16 golova. Drugoplasiranoj ekipi su pobjegli za 8 bodova. Marljivi predsjednik kluba Slavko Vrdoljak i trener Branko Duvnjak su, dakako s igračima, veoma zaslužni da će „Hajduk“ sljedeće godine igrati u Kresligi A. Ipak najzanimljivije od svega je to da se nedjeljom na utakmicama „Hajduka“ okupi oko 1000 Hrvata. Zavidan broj gledatelja, koje često nema ni ovdašnja Oberliga. Na slici: nogometaši wiesbadenskog „Hajduka“ pred izlazak na igralište.

Foto: Z. Paškov

Ljetna škola hrvatskoga jezika i kulture u Supetru na Braču

Summer Croatian Language and Culture School in Supetar, Island of Brač 3.-14. srpnja / July 3-14, 1997

PROGRAM I

(52 nastavna sata) – za početnike / dva stupnja
Hrvatski jezik
Povijest hrvatske kulture

PROGRAM II

(52 nastavna sata) – za napredne / dva stupnja
Hrvatski jezik i jezične vježbe
Hrvatska književnost
Povijest hrvatske kulture

PROGRAM I

(52 school hours) – beginners/two levels
History of Croatian Culture

PROGRAM II

(52 school hours) – beginners/two levels
Croatian language and Practice
Croatian Literature
History of Croatian Culture

Dnevni raspored i smještaj / Accommodation and Daily Program

predavanje i jezične vježbe: 5 nastavnih sati dnevno

poslijepodnevni odmor (plivanje, tenis, košarka, jedrenje/za jedrenje s učiteljem potrebna je nadoplata) navečer: koncerti i ples
Prema željama polaznika, subotom i nedjeljom, mogu se organizirati izleti u Trogir, Split, Bol na Braču.

Smještaj u hotelima / Hotel accommodation: Kaktus, Olea i Salvia, tel. 385-21-631133, dvokrevetne sobe / puni pansion ili dvokrevetne sobe / polupansion / twin share / full board or twin share / half board

Prihvat polaznika / When and where we expect you

Očekujemo vas 3.7.1997. u zgradi srednje škole koja je smještena u blizini hotelskog naselja Kaktus. Naš voditelj vas čeka od 9. do 19 sati. Tijekom tog prvog dana voditelja možete kontaktirati i telefonski / škola: 385-21/631152.

Troškovnik/Expenses

1. Školarina i smještaj
School Fees and Accommodation / Full Board – **1128,- DM**
2. Školarina i smještaj
School Fees and Accommodation / Half Board – **996,- DM**

Putovanje do i iz Supetra nije uključeno u cijenu / Travel to / from Supetar is not included in the price.

Registration

Narodno sveučilište u Splitu, u suradnji s Hrvatskom maticom iseljenika, nudi dvotjedni boravak u Supetru, uz posebno organiziranu nastavu hrvatskoga jezika, književnosti i povijesti hrvatske kulture. Svrha ljetne škole je izučavanje kulturne povijesti tako da na razumljiv način definira pojam nacionalnog i kulturnog identiteta u njegovom odnosu s identitetom europske kulturne matice.

Škola je namijenjena polaznicima iz kruga hrvatskih zajednica u svijetu. U školu također prihvaćamo polaznike nehrvatskog podrijetla koji žele poboljšati svoje znanje hrvatskog jezika i upoznati povijest hrvatske kulture. Polaznici moraju biti stariji od 15 godina.

Ljetna škola prilagođena je željama i zahtjevima mladih, tako da su uz obrazovni program zastupljeni sportski i zabavni sadržaji. Upravo se zbog toga škola održava na otoku Braču, u turističkom i živopisnom gradiću Supetru, udaljenom 45 minuta plovidbe trajektom od Splita.

Opis programa / Course Description

Pristupnicu pošaljite do 1. lipnja (June) 1997. Uz pristupnicu potrebno je dostaviti polog u iznosu od US \$ 100 ili DM 170 u čeku naslovljenom na Hrvatsku maticu iseljenika u Zagrebu. Polog se ne vraća. Pristupnicu i ček obavezno pošaljite na adresu: **Hrvatska Matica iseljenika**, fax. 00385-1-539-111, Trg S. Radića 3, 10000 Zagreb, Croatia.

Ostatak troška (iznos od DM 958.00 / školarina, smještaj u hotelu / puni pansion ili DM 826.00 / školarina, smještaj u hotelu / polupansion) uplaćujete čekom naslovljenim na: Narodno sveučilište u Splitu, Splitska banka, Split, broj deviznog računa: 34400-620-21-25731-3119939. Uplata mora biti učinjena dva tjedna prije početka škole. Ukoliko to nije moguće, ostatak troška podmiriti ćete prvoga dana po dolasku u Supetar.

For further information, please contact:

Hrvatska matica iseljenika, Trg S. Radića, 3, 10000 Zagreb, Croatia, tel. 00385-1-6115116; fax. 00385-1-539111, e-mail: skolstvo@zagreb.matis.hr WWW: <http://www.matis.hr>

Dodite u Dubrovnik, jedan od najljepših gradova Europe, na ljetni tečaj hrvatskoga jezika

Tečaj se održava u Međunarodnom središtu hrvatskih sveučilišta (MSHS), u blizini Staroga Grada:

- nastava hrvatskoga jezika, 20 nastavnih sati tjedno
- predavanja o hrvatskoj kulturi, povijesti i umjetnosti

Tečaj se odvija u vrijeme održavanja Dubrovačkih ljetnih igara (od 10. srpnja do 25. kolovoza 1997.): kazališne predstave, glazba, balet, folklor.

Termini održavanja tečaja:

- dvotjedni:
7.7.–18.7.1997.; 4.8.–16.8.1997.
21.7.–1.8.1997.; 18.8.–29.8.1997.

– četverotjedni:

- 7.7.–1.8.1997.; 4.8.–29.8.1997.
Smještaj u hotelima ili privatno.

Izborni program:

- jednodnevni izlet u okolicu Dubrovnika,
- jednodnevni posjet svetištu Kraljice mira u Medugorju,
- mogućnost odlaska na predstave Dubrovačkih ljetnih igara.

Važne obavijesti

- Možete se prijaviti za ovaj ljetni program ako ste napunili 16 godina

- Svoju prijavnicu molimo pošaljite najkasnije do 15. svibnja tekuće godine na adresu

CENTAR ZA STRANE JEZIKE
Vodnikova 12

10000 ZAGREB, Hrvatska/Croatia

- Za eventualne dodatne informacije, molimo nazovite tel.: 385-1-444072; 444109; 444324; telefax. 385-1-444516 <http://www.open.hr/com/vodnikova>
- NAČIN PLAĆANJA TEČAJA
- preko banke na : Croatia banka d.d. Zagreb, devizni račun br. 25731-3205053
- čekom: Centar za strane jezike, Vodnikova 12, Zagreb, Croatia

MAINZ

Izložba Ivana Lackovića Croate

U povodu 30. obljetnice prijateljstva grada Mainza s našim Zagrebom, gradonačelnik Mainza, godpodin Hermann H. Weyel, otvorio je u Gradskoj vijećnici 21.3.1997. izložbu umjetničkih radova poznatog hrvatskog umjetnika Ivana Lackovića Croate, koja je trajala do 4.5.1997. Prisutnim građanima Mainza, ljubiteljima likovne umjetnosti, srdačno je zahvalio na dolasku i zanimanju za našu naivnu umjetnost, hrvatski konzul Zdenko Karakaš. Otvaranju ove izložbe prisustvovalo je i nekoliko članova Njemačko-hrvatskog društva i Hrvatske kulturne zajednice Mainz. Ivan Lacković Croatia predstavio se u Mainzu s

mnoštvom grafičkih crteža, akvarela te ulja na platnu, staklu i porculanu. Posebnu pozornost privukli su njegovi plakati izrađeni za predstave Hrvatskog narodnog kazališta u Zagrebu: „Nikola Šubić Zrinski“, „La Boheme“, „Trubadur“, „Ero s onoga svijeta“ i dr. Ljubav prema domovini njezinim prirodnim ljepotama i idiličnom životu seoskih žitelja, vidljivo se ocrta u svim djelima I. Lackovića Croate. Izlažući svoja djela diljem svijeta, u Parizu, Rimu, Melbourneu, Mainzu i drugdje, ovaj naš umjetnik uspješno u svijetu predstavlja Hrvatsku i njezinu kulturu te je postao tako njezin pravi ambasador.

Katica Kiš

NOVO IZDANJE

Odjek prohujalog vremena

Ivo Balentović, Osmijeh zlatne doline, Privlačica Vinkovci 1996.

Najnovije književno djelo slavonskog pisca (prije 30 god. prebjegao pred „crvenom bračom“, te se skrivao, prešućivan i zabranjen, u Istri) opisuje vrlo plastično beznadni život hrvatskih seljaka i malograđana između Save, Vinkovaca i Osijeka. Osim realistično ocrtanih osoba (djed Marko, sin mu Toma kao novi bogataš, već poluškolovana Ana, Tomina kćerka, tuberkulozni propali student Stanko i cijeli niz tipova iz sela i grada), napete radnje, pjesnik posjeduje veoma bogato suvremeno blago jezika između dvaju svjetskih ratova, riječi koje su jedva još poznate: duvegija, sokak, pendžer, kresivo, marva, fraklič, marjaš, starudije, rintati. Služi se rado slikovitim jedrim metaforama: „Izvukoše se iz svojih prnja, kao zmijsa iz zimske košuljice“, „usnama rumenim kao latice breskova cvijeta“, „s očima zmijsa i golubice“.

Sadržaj zanimljiv, za sve koji ne poznaju slavonski život ovog vremena, donosi događaje iz nezdravog ekonomskog i političkog stanja u Posavini, raspadanje obiteljskih zadruga, nestanak narodne nošnje, starih običaja i morala: „Za zlato, za novac se prodaje obraz i poštenje“. Seoska kćerka je posljednje utočište svih onih bijednika, koji su bez svoje krivnje beznadno pali na rub propasti i samo još u rakiji vide spas. U „službenim licima“ pojavljuju se već sve crte „žandarske“ vlade protiv Hrvata. Tko god može, bježi iz ovakve sredine u grad. Djed Marko, koji

za sina Tomu „na stanu“ izvan sela goji svinje i goveda, utjelovljuje „dobra stara vremena“: „Ništa nećete vidjeti, vi mladi i najmladi, niti ćete saznati kako je bio onaj davni život, kako su živjeli naši šukundjedi poslije Turaka“. Na prvi pogled je to pesimistički „štimung“, ali protkan lirskim opisima proljeća na selu, na pustari i poljima, velikom nadom bolje budućnosti i

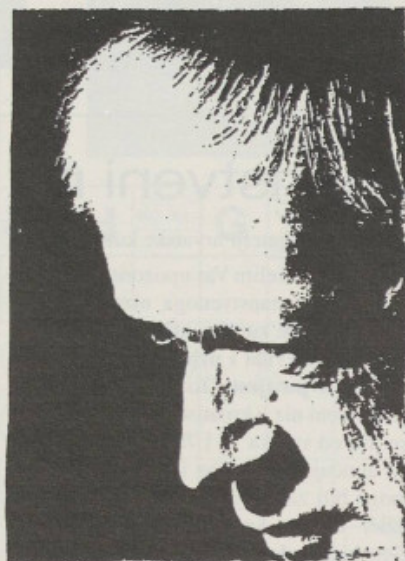
vječnog ciklusa rađanja, rasta i umiranja, ali i obnove i uskrsnuća. „Sve izgleda mrtvo, bezlično, nalik površini močvare, koja je smirena i usnula, pokrivena lopočevim listom, a što se zbiva ispod te površine, kakav bujni život flore i faune se dolje skriva...“

Knjiga donosi potpunu literarnu djelatnost Balentovića (posvećena 60. obljetnici autorova književnog djelovanja), prepuna je dodatnih informacija o teškim uvjetima njegova života. Kupovinom i širenjem ovog uspješnog romana, hrvatske katoličke misije bi mogle olakšati posljednje dane starog pjesnika, koji je sva svoja djela tiskao u vlastitoj nakladi, na svoj bijedni trošak.

Ivo Hladek

IZLOŽBE

- **DIEBURG** – U predvorju Gradske vijećnice u Dieburgu otvorena je 4. travnja izložba slika i skulptura hrvatskih umjetnika: Abel Bričić, Duje Jurković, Kazimir Hraste, Stipe Nobilo, Jakica Andrijić i Josip Slavić.
- **WIESBADEN** – P. Rafael Romić, župnik njemačke župe sv. Kilijana, i p. Augustin Vlašić, voditelj Hrvat. kat. misije u Wiesbadenu, priredili su 8. ožujka izložbu slika i crteža poznatoga zadarskoga franjevca i umjetnika amatera brata Ambroza Testena. Izložba je održana u galeriji St. Kilian, a u povodu stote obljetnice umjetnikova rođenja. Sve slike su u posjedu Petre i Klause Wilhelma Thiela iz Ditzingena, a prihod od prodanih djela namijenjen je franjevačkom samostanu sv. Eufemije na otoku Rabu, gdje je brat Ambroz dugo živio i djelovao.

Pokojni slikar-amater fra Ambroz Testen

KROATIEN – Zahlen · Daten · Fakten

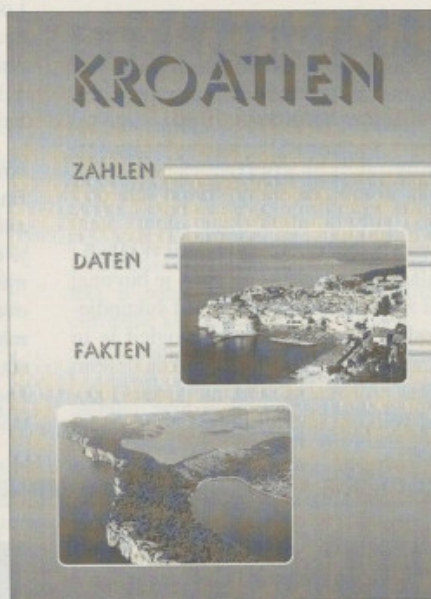
Veleposlanstvo Republike Hrvatske u Bonnu izdalo je početkom ožujka knjigu pod naslovom: „Kroatien. Zahlen. Daten. Fakten“. U uvodnoj riječi ovoj knjizi, veleposlanik prof. dr. Zoran Jašić piše: „Kroatien - das ist für viele Menschen noch ein unbekanntes Land in Europa. Doch Kroatien bietet mit seinen landschaftlichen Schönheiten und reichen Kulturschätzen, mit seinem Beitrag zur Kulturgeschichte der Welt und seiner heutigen Produktion auf allen Gebieten der modernen Tätigkeit jedem Europäer die Gelegenheit, Kroatien neu in all seinen Erscheinungsformen zu entdecken“.

U 14 kratkih poglavlja donesene su potom najosnovnije sažete obavijesti o hrvatskom zemljopisnom položaju, državnom i društvenom uređenju, znanosti, kulturi, vjerskim zajednicama, medijima, turizmu, sportu, ekonomiji, gastronomiji, ratu i njegovim žrtvama, običajima. Tu je i kratki pregled hrvatske povijesti, te tri izlaganja: govor predsjednika RH Franje Tuđmana u povodu primanja Hrvatske u Vijeće Europe; stajalište RH, koje je iznio ministar vanjskih poslova Mate Granić, o kooperaciji i strukurama mogućeg mirovnog poretka na Balkanu; predavanja veleposlanika Jašića o jedinstvu Europe, kulturnom identitetu i pluralizmu.

Značajan dio knjige zauzimaju potom adrese najvažnijih osoba, ustanova i udruga u Hrvatskoj. Tako se u ovoj knjizi mogu naći adrese predsjednika Republike i Vlade,

Sabora, ministarstava, raznih državnih ustanova, fondova, političkih stranaka, diplomatskih predstavništava u Njemačkoj, Švicarskoj i Austriji, sindikata, sveučilišta, gospodarskih institucija, biblioteka, muzeja, galerija, kazališta, arhiva, medija, izdavačkih kuća, humanitarnih organizacija, vjerskih zajednica i dr.

Knjiga je zapravo praktični vodič na njemačkom jeziku za sve one koji ne poznaju Hrvatsku, kao i za sve koji žele komunicirati s Hrvatskom. Uredio ju je savjetnik za kulturu pri hrvatskom veleposlanstvu u Bonnu Stjepan Šulek u suradnji s Dragicom Župarić. **Bestellungen: Botschaft der Republik Kroatien, Rolandstr. 45, 53179 Bonn.** ■

Znanstveni niz o kroatistici

Poštovani prijatelji hrvatske kulture!

Ovim putem želim Vas upozoriti na izdanja našega znanstvenoga niza **Quellen und Beiträge zur kroatistischen Kulturgeschichte/Vrela i prinosi za hrvatsku kulturnu povijest**. To je prvi i jedini znanstveni niz o kroatistici izvan Hrvatske. Pored sveska 7a i 7b, na koji posebno upućujemo, za Vas i Vašu biblioteku mogu biti zanimljivi i svesci 6: **B. Pandžić, Bosna Argentina. Studien zur Geschichte des Franziskanerordens in Bosnien und der Hercegovina**, i 8: **M.**

Grčević, Die Entstehung der kroatistischen Literatursprache.

Sva izdanja možete naručiti preko svake knjižare u Njemačkoj, Austriji i Švicarskoj ili izravno kod: Böhlau Verlag, Theodor-Heuss-Straße 76, 51149 Köln. Bili bismo Vam posebno zahvalni ako biste na ova izdanja upozorili i druge zainteresirane.

Uz izraze poštovanja

Prof. Dr. Elisabeth von Erdmann-Pandžić, Friedrich-Alexander-Universität, Institut für Slavistik, Nürnberg/Erlangen. ■

Wenn der Krieg vorbei ist

Ich wende mich an Sie mit einem vielleicht etwas ungewöhnlichen Anliegen. Und zwar möchte ich auf diese Weise auf ein Buch aufmerksam machen, welches gerade für Sie als Kroatie sehr interessant ist. Sicherlich haben auch Sie bemerkt, daß in den Medien, ob nun Zeitungen oder Fernsehen, die Geschichte aber auch die aktuelle Situation in Kroatien in keinsten Weise so beschrieben wird wie sie der Tatsache entspricht. So wurde und wird immer noch Kroatien als ein Mitschuldiger des „Balkankrieges“ bezeichnet. Dieses liegt alleine an der jahrzehntelangen serbischen Propaganda, die in den westlichen Medien seit dem 2. Weltkrieg ein völlig falsches Bild von Kroatien entstehen ließ. Kroatien wird immer noch als ein faschistoider Staat angesehen, obwohl dieses gar nichts mit der Realität zu tun hat. Es gibt noch viele weitere Beispiele, wie das Bleiburg-Massaker oder die Wahrheit über den tatsächlichen Charakter von M. Djilas, um nur einige zu nennen. Bis heute war es bei Diskussionen mit Deutschen nicht möglich irgendeine „handfeste“ Argumentation vorzulegen. Dieses hat sich mit diesem Buch nun geändert. Erstmals ist es den Kroaten nun möglich dem entgegenzutreten. Dieses Buch, das sich auch auf völlig neue Dokumente bezieht, die erst nach den ersten freien Wahlen in Kroatien zugänglich wurden, ist vor kurzem im SOLDI-Verlag erschienen: Jelica Hilgraf:

„Wenn der Krieg vorbei ist...“

SOLDI-Verlag · ISBN 3-928028-98-7.

Ich hoffe auf diese Weise Ihr Interesse an diesem Buch geweckt zu haben, das ohne übertreiben zu wollen, hier in Hamburg sowohl unter Deutschen, aber besonders auch unter Kroaten im positiven Sinne für Furore gesorgt hat und würde mich auf alle möglichen Reaktionen und Diskussionen von Ihnen sehr freuen. Da das Buch unter schwierigen Bedingungen erschienen ist, die „Gegenmacht“ der Medien ist natürlich sehr groß, suchen wir (ich schreibe „wir“, da ich mit der Autorin verwandt bin und Ihr helfe das Buch bekannt zu machen) ständig nach neuen Ideen und Möglichkeiten das Buch einer breiten Öffentlichkeit bekannt zu machen, sowohl unter Kroaten in Deutschland als auch vorrangig natürlich unter den Deutschen selbst. Es wäre daher sehr interessant, wenn Sie bei Interesse an diesem Buch und bei Übereinstimmung mit den inhaltlichen Thesen, bei dessen Verbreitung helfen würden.

Mit freundlichen Grüßen

Robert Hilgraf, Hamburg

„LOBET DEN HERRN
BEIM REIGENTANZ“

Lipo ti je u mom

Jubilarni deseti hrvatski folklorni festival okupio je u Düsseldorfu rekordan broj od 32 folklorne skupine. Zadarski nadbiskup Prenda otvorio festival, te na kraju podijelio medalje predstavnicima.

Za sve hrvatske mlade folklorashe u Njemačkoj toga je dana, 1. svibnja, Düsseldorf bio odredište i cilj. Prekrasna gradska dvorana nadahnjivala je plesačice i plesače, a nastup se iščekivao s nestrpljenjem. Oko 14 sati dvorana je već bila prilično ispunjena gledateljima, kojima su dobrodošlicu najprije uputili voditelji programa Klaudija Maričić i Anto Batinić. Potom su zborovi misija iz Mainza i Düsseldorfa, pod ravnanjem Marijana Makara, otpjevali njemačku i hrvatsku himnu, nakon čega je uslijedila prva točka programa: Molitva za mir. Predvodili su je zadarski nadbiskup mons. Ivan Prenda, mons. V. Stanković, fra B. Dukić i Franz Peter, gvardijan franjevačkog samostana u Düsseldorfu. Mladi su izrekli molitve vjernika za mir u našoj domovini, u Hrvatskoj, BiH, i u cijelom svijetu.

Pozdrave i želje za uspješnim nastupom mladima su uputili organizator fra B. Dukić, kojemu je ovo oproštajna folklorijada u funkciji organizatora, gvardijan Franz Peter, mons. V. Stanković, savjetnik hrvatskoga veleposlanika u Bonnu Josip Pavešić, predstavnik Hrvata u ambasadi BiH u Bonnu Draženko Primorac i voditelj HKM u Düsseldorfu fra Nedjeljko Brečić. Festival je svečano otvorio nadbiskup Prenda.

Sviraj svirče, pucale ti žice

I ovoga puta je prednost dana gostima iz domovine, članovima KUD-a „Josip Kozarac“ iz Posavskih Podgajaca kod Županje. Kod njih ples i pjesma nisu prestajali niti za vrijeme 1250 dana opće ratne opasnosti. Na pozornici su izveli splet kola i pje-

Voditeljica Klaudija Maričić.

sama iz Slavonije, a pozdravljeni su burnim pljeskom. Iza njih je uslijedio maratonski festivalski program, u kojem su nastupile 32 folklorne skupine iz Düsseldorfa, Esslingena, Mainza, Ulma, Ludwigsburga, Kölna, Pforzheima i Bruchsa, Waiblingena, Darmstadta, Aalena i Heidenheima, Geislingena, Frankfurta, Gaggenaua, Reutlingena, Singena i Konstanz, Stuttgarta, Wiesbadena, Schwäbisch Gmünd, Göppingena, Bonna, Münchena, Krefelda, Wuppertala, Oberhausena, Essena, Bad Canstatt i Dortmund. Kola, pjesme i plesovi smjenivali su se na pozornici kao na pokretnoj vrpici, a dvorana se tresla od pjesme i radosti. Teško je

izdvojiti bilo koju skupinu, ali valja istaknuti da je pored standardnih kola i plesova bilo i novih izvedbi, kao što su plesovi s otoka Korčule (Esslingen), ples iz južne Hercegovine s nazivom „Sviraj svirče, pucale ti žice“ (Köln), nijemo hrvatsko glamočko kolo (Darmstadt), prigorski plesovi (Frankfurt), staro slavonsko kolo „Logovac“ (Singen i Konstanz), imotsko kolo pod nazivom „Lipo ti je u mom kolu“ (Bonn), jastrebarski ples pod imenom „Ajd idemo garave“ (München), te pjesme i plesovi iz zapadne Hercegovine pod imenom „Nema raja bez rodnog kraja“... Vrijedi istaknuti i nastup najmanjih, tj. folklorne dječje skupine iz Oberhausena.

Medalje svima

Nadbiskup Prenda je na kraju, negdje oko 21,30 sati, predstavničkom paru svake skupine uručio medalju u znak priznanja i sjećanja na festival. Iz istih razloga i njemu je medalju predala voditeljica Klaudija Maričić, a potom je nadbiskup Prenda po jednu medalju predao mons. V. Stankoviću i fra Bernardu Dukiću. Obojici je u ime Crkve u Hrvata zahvalio na predanom i neumornom pastoralnom i kulturnom radu za hrvatske iseljenike u dijaspori. Potom su svi folklorashe i nazočni u dvorani skupa povelili pjesme „Večeras je naša fešta“, „Ne dirajte mi ravnicu“ i druge. Program je time bio službeno završen, a mlade je modernim i dinamičnim ritmovima zabavila grupa „Fenix“. Ali, mnogi su morali na duga putovanja do svojih mjesta. Sve u svemu, toga se dana tresao Düsseldorf – od plesa i pjesme hrvatske mladeži.

T.G.

Fotos:
Ljubi Markovica
i
Željko Čurković

Folklorna
skupina iz
Bonna izvela
je imočansko
„Lipo ti je
u mom kolu“.

DÜSSELDORF – 1.5.1997

kolu...

hrvatskih katoličkih misija u Njemačkoj.
u svake skupine.

▲ Folklorna skupina iz Essena izvodi Bunjevačke plesove

◀ Mladi folklorši iz Darmstadta nastupili su s hrvatskim „Glamočkim i Bunjevačkim kolom“. Na našoj slici samo odabrana četvorka.

▼ Bijeli anđeli iz Oberhausena

Lindo iz Kölna ▼

▼ Prigorski plesovi u izvedbi „Croatia Ensemble“ iz Frankfurta

◀ Vrličko kolo u izvedbi folklorša iz Pforzheima i Bruchsala

▼ Ličko kolo izveli su folklorši iz Ulma

▲ Friedensgebet: mit Msgr. Ivan Prenda, Erzbischof von Zadar, Msgr. Vladimir Stanković, P. Franz Peter und P. Bernard Dukić

▲ Junge Tänzerinnen aus Wuppertal führen Tänze aus Slawonien vor

◀ Einer der Jüngsten unter den Musikern

▼ Gäste aus der Heimat: Das Folkloreensemble aus Posavski Podgajci bei Županja in Kroatien

